

Apolgári közigazgatás elé

November 26-án életbelép a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi részekben a polgári közigazgatás. A kormány kinevezte a megyék és városok új tisztviselőit. A visszacsatolt részek élete átveszi a magyar jog, a magyar törvények ütemét s ezzel ledőlnek az utolsó korlátok is, amelyeket a szerepcstetlen trianoni békeparancs emelt erőszakosan magyar és magyar közé. Ha a kormány intézkedésének csak a betűjét tartjuk szemünk előtt, akkor abba a tévedésbe eshetünk, hogy az egész fordulatot egy dátumnak jelentőségével mérjük le. Pedig sokkal többről van szó. Nehéz, talán igen nehéz és kihatásaiban igen komoly folyamat kezdődött el már a katonai közigazgatás alatt. Ez a folyamat: az anyaországból leszakított magyar élet beleérlelése, beleművelése, a húsz év alatt gyökeresen megváltozott és óriási haladást tett magyar politikai, társadalmi, művelődési és gazdasági életbe.

Sok tekintetben az elcsenevészesedett, elhalt testrészek életéhez hasonlíthatjuk azt az életet, amellyel az anyaországhoz visszatértünk. Ebbe az elerőtlenedett, kiszáradt érezetű és idegzetű testrészekbe újjá kell teremteni az érző, értő és mozgató idegszálakat, ki kell tágitani a hét szűk esztendő sovány táplálékához szokott érezetet: egy szóval friss, erőteljes, munkabíró magyar életet kell támasztani a visszatért részekben.

Nem ismerjük a kormány szempontjait, amelyeket a kinevezéseknél érvényesítettek. A szempontokat egyébként is sokféleképpen lehet megfogalmazni, csoportosítani, kiemelni és főleg érteni. Végül követhetjük és végül szándék azonban nem lehetett, mert nem lehet más, mint a magyar élet, a szebb, az erősebb, gazdagabb, tisztább magyar élet. Tudja és átérzi ezt a polgári közigazgatás legnagyobb és legszerényebb szolgálója is. Huszonnégy év szenvedése, tapasztalata és nem utolsó sorban bűnhődése véste szívébe minden trianoni gyásszal terhelt magyarnak ezt a számukra legfőbb földi parancsot. Ebben nincs és nem is lehet nézetkülönbözés a nemzet fiai között.

1918-ban a teljes politikai, társadalmi és gazdasági anarchiát kitermelő liberális és zsidó szellem lidércnyomása ülte meg a magyar életet. Ekkor szakított el bennünket Trianon az anyaországtól. Ami azután következett, a megcsúfolt keresztény magyar szellem ébredése, a szegedi gondolat elindulása, Horthy Miklós hősi épe, a liberális és zsidó szellem utolsó me-renylő próbálkozásának visszautasítása, a népi és szociális gondolat új nemzeti kivirágása, győzelmes térfoglalása, nemzeti hadseregünk újjáéledése, öntudatunk, erőnk, országunk és a jövőbe vetett bizalmunk szüntelen gyarapodása: ezt mi csak szívünk legbensejébe rejtett örömmel, aggódó féltésünkkel, imádságainkkal és titkos elszánásainkkal éltük át. Beleáldoztuk, beleéltük magunkat vágyainkkal a magyar élet felfeléléésébe.

Most valósággá vált milliók vágya, váljon hát bennünk valósággá, vérré, tüzzé, jövőbe-törő erővé a teljes, a szabad magyar élet! Jöj-jön a polgári közigazgatás és annak minden munkása dolgozzék szüntelenül azon, hogy az egyetemes magyar élet huszonnégy éves fejlődé-sét, ennek a fejlődésnek kipróbált, viharálló ér-tekeit meggyőződésünkké, hitünkké tegyék. Eb-ben látjuk a polgári közigazgatás szent hivatá-

Románia is csatlakozik a háromhatalmi egyezményhez

Szovjet-Oroszországgal újabb tárgyalások kezdődnek. — A japán külügyminiszterium hivatalos közleményt adott ki Magyarország csatlakozásáról

Bukarestből jelentik (MTI): Antonescu tábornok szerdán este Bécsen keresztül 13 főnyi kíséretével Berlinbe utazott. Kíséretében van többek között a román külügyminiszter és a nemzetgazdasági miniszter is.

A Mai Nap írja: Belgrádból jelentik: A Vreme jelentése szerint Antonescu németországi látogatásáról jól informált körök igen sokat várnak. Arra számítanak, hogy Antonescu aláírja a szerződést, amellyel Románia is csatlakozik a hármasegyezményhez. Abból a tényből, hogy Antonescut a gazdasági mi-

niszter is elkíséri, arra következtetnek, hogy a tárgyalásokon nagyjelentőségű gazdasági kérdések is szőnyegre kerülnek.

A Politika berlini jelentése szerint diplomáciai körökben rámutatnak arra, hogy a mosztani diplomáciai aktivitás akkor fogja elérni csúcspontját, amikor

ismét megkezdődnek a tárgyalások a Szovjetunióval. Ezeken a tárgyalásokon a hármasszövetség mind a három államának képviselői jelen lesznek.

Hitler kancellár távirata Horthy kormányzóhoz

Berlinből jelentik (MTI): A Führer Magyarországának a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozása alkalmából Horthy Miklós kormányzóhoz a következő táviratot intézte:

„Abban az órában, midőn Magyarország a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozásával megerősítette azokat a kötelekeket, amelyek Németországhoz, Olaszországhoz és Japánhoz fűzik, kérem Főméltóságodat, fogadjon legszívélyesebb jókívánságaimat Főméltóságod egészségre és Magyarország boldog jövőjére. Hitler Adolf.”

Tokióból jelentik (Reuter): A japán külügyminiszterium közleményt adott ki, amely megerősíti Magyarország csatlakozását a há-

romhatalmi egyezményhez. „Ez a csatlakozás — úgy mond — kétségkívül hozzájárul majd a Japán és a tengelyhatalmak keletázsiai és európai helyzetének megerősödéséhez.”

Bécsből jelentik (MTI): Hitler vezér és kancellár szerdán délután az Imperial-szállóban lévő lakosztályán Ribbentrop német külügyminiszter jelenlétében fogadta Teleki Pál gróf miniszterelnököt és Csáky István gróf külügyminisztert. A megbeszélés két órahosszat tartott. Utána Hitler vezér és kancellár Ciano gróf olasz külügyminisztert fogadta.

A miniszterelnök és külügyminiszter az Imperial-szállóból visszatértek szállásukra, a Bristol-szállóba.

Bécs lakossága melegen búcsúztatja a magyar államférfiakat

Bécsből jelentik (MTI): Szerdán este pontban háromnegyed 8 órakor a magyar államférfiak Bristol-szállóbeli lakásán megjelent Ribbentrop birodalmi külügyminiszter Erdmannsdorf Ottó budapesti német követ társaságában. Ribbentrop külügyminiszter közvetlenül arról a megbeszélésről jött a magyar államférfiak szállására, amelyet gróf Ciano olasz külügyminiszterrel folytatott. 8 óra után néhány perccel jött ki a német külügyminiszter és a német követ gróf Csáky István magyar külügyminiszter szobájából. Ezután gróf Teleki Pál miniszterelnök szobájába köszöntöt-

tek be, majd a magyar államférfiak kíséretükkel a pályaudvarra hajtottak.

Az elsőtétített Bécs utcáin sokezerre menő tömeg várakozott a szálló előtt és a pályaudvarra vezető úton s lelkesen tüntettek a magyar államférfiak mellett.

A magyar államférfiakat a pályaudvar előtt felállított díszszázad tisztelegéssel fogadta, amelynek arcéle előtt léptek el a miniszterek. Utána a magyar államférfiak a búcsúztatásukra megjelent előkelőségek tisztelegését fogadták. A szalonkocsi előtt Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter még egy-

sát. Utmutatást, példaadást, hajthatatlanságot és fanatikus önzetlenséget a törvények megtartásában és megtartatásában, a magyar élet, a mindig még magyarabb élet megteremtésében. A magyar mindig híres volt törvénytiszteltetéről. Nekünk most felül kell múlnunk magunkat ebben a hírnévben. Szenvedéllyel, feltékeny, örökös gondossággal kell szeretnünk a törvényt, a hatalmat, amely az új népi és szociális Magyarországot építi.

A kinevezések alkalmával nevek, egyéniségek, kiemelkedő munkák életek kerülnek elő-

térbe. Nem akarunk abba a hibába esni, hogy érdemek jutalmazását és kitüntetést lássuk meg a főtisztviselők kijelölésében. A nemzetnek ma kivételes munkabírást, határozott, tiszta népi és szociális elvek alapján álló, önzetlen munkásokra van szüksége. A hivatal kötelez, Magyar tájakon, magyar célokért kettőzöttön tisztesen, számszorosan kötelez. Hisszük és reméljük, hogy a magyar élet jövőjét jó kezekbe tették le. Hisszük és reméljük, hogy a magyar élet szent érdekeit méltó képviselőkre bízták a visszacsatolt részekben.

szert elbúcsúzott Ribbentrop birodalmi külügyminisztertől és a kíséret tagjaitól.

Német időszámítás szerint 8 óra után hat perccel szálltak fel a szalonkocsiba a magyar államférfiak és a szalonkocsi leeresztett ablakából még néhány búcsúszót váltottak a birodalmi külügyminiszterrel.

8 óra után 8 perccel a magyar államférfiak különvonata kigördült a bécsi pályaudvarról.

Érkezés Budapestre. — Teleki miniszterelnök és Csáky külügyminiszter mosolyogva száll le a vonatról.

Budapestről jelentik: Teleki Pál gróf és Csáky István gróf kíséretük tagjaival, valamint Erdmannsdorf budapesti német követtel együtt szerdán este különvonaton visszaértek Budapestre. Fogadásukra megjelent a kormány több tagja, a budapesti német ügyvivő,

Magyarország egyenragu félként vesz majd részt a békeértekezleten

A csatlakozás nagyszabású politikai terv része

Rómából jelentik: A Stefani iroda Bécsbe küldött külön tudósítója jelenti:

A Führer jelenléte és azok a megbeszélések, amelyeket az egyezmény aláírásával folytatott bizonyítja, hogy

Magyarország csatlakozása a háromhatalmi egyezményhez nagyszabású politikai terv része.

A háromhatalmi egyezménynek Magyarországgal és a csatlakozni kívánó más hatalmakkal való kibővülése a tengely leggyorsabb és legteljesebb győzelmének biztosítéka. (MTI.)

A **Budapesti Értesítő** diplomáciai körökből úgy értesül, hogy a magyar államférfiaknak a német külügyminiszter jelenlétében a Führerrel szerdán délután két órahosszat tartott megbeszélése a legbarátságosabb légkörben folyt le. **A mai megbeszélés Magyarország jelenlegi helyzete és további pozíciója szempontjából a legkedvezőbb hatással volt.**

Új világ van kialakulóban. Olyan blokk keletkezett az egész világra kiterjedően, amelyet minden tekintetben figyelembe kell venni és amelyet összeroppantani nem lehet. Erre a blokkra és erre az új erőhatalomra, amely kialakult, mindenkinek fel kell figyelnie.

Az a tény, hogy Magyarországot a három nagyhatalom elsőnek és külön fogadta be most Bécsben, még pedig impozáns külsőségek közepette, továbbá az a körülmény, hogy állandóan hangoztatják a Magyarországhoz való barátságot, azt igazolja, hogy Magyarország igen komoly baráti tényező, amellyel komolyan számolnak.

Ez azt is jelenti, hogy Magyarország nélkül semmi néven nevezendő kérdésben, amely Magyarországot érinti, nem történhetik döntés.

Ez a paktum biztosítja, hogy Magyarország a mostani háborút követő békeértekezleten is részvesz, mégpedig egyenrangú félként.

A bécsi tárgyalások menetében a legteljesebb barátság és harmónia mutatkozott. Ezek után elmondható, hogy

Magyarországnak nincsenek többé külpolitikai problémái és így minden erejét belső megerősödésére fordíthatja, hogy annakidején a békekonzferencián erejének teljében foglalja el azt a helyet, amely őt megilleti.

„A Kárpátok medencéje már a középkorban egységes magyar birodalom volt...”

Róma. (MTI.) Az a hatalmas érdeklődés, amely a bécsi események iránt az olasz közvéleményben és sajtóban még ma is megnyilvánul, teljes mértékben megfelel a *Messenger* bécsi külön tudósítója jellemzésének, amely szerint az európai újjáépítés útján tett új nagyfontosságú lépés történt. A ma reggeli olasz lapok, akárcsak a tegnapi délutániak, vezetőhelyen, vastagbetűs címek alatt hasábos tudósításokban foglalkoznak Magyarországnak a háromhatalmi egyezményhez történeti csatlakozásával és kiemelik azt a táviratot, amelyet Hitler intézett a kormányzóhoz.

Egy forró és mindent elsöprő szerelem gigantikus filmje

Tolnay Károly, Jávor Pál, Kiss Ferenc. — Ma a Belvárosiban

Csermely Gyula oroszjárgyu filmóriása

TOPRININÁSZ

a budapesti olasz követ, a két követség tisztikara és több más előkelőség.

A miniszterelnök és a külügyminiszter mosolyogva szállt le kocsijáról és a pályaudvaron néhány percig elbeszélgettek a fogadásukra megjelent előkelőségekkel. Teleki Pál gróf a pályaudvarról a képviselőházba hajtatott, ahol melegen ünnepelték. Csáky István gróf külügyminiszter legközelebb az országgyűlés két házának külügyi bizottságaiban ismerteti a bécsi események jelentőségét.

körök olasz és németellenes éllel rá gyakorolni igyekeztek. A magyar külügyminiszter kijelentései teljes mértékben megfelelnek a tengelyhatalmak elgondolásainak.

A Kárpátok medencéje, amely már a középkorban egységes magyar birodalom volt, a jövőben egységesen fog beleilleszkedni az európai rendszerbe. Ezen a területen egységes vezetésre van szükség, amely vezetés természetes tekintettel van az itt lévő összes népek gazdasági és kulturális követelményeire.

Ma Olaszország és Németország, mint szövetségest üdvözli a magyar nemzetet, amely mindig vaskövelkedetességgel hű maradt önmagához és becsületbeli kötelezettségeihez.

Newyorkból jelentik: Az esti lapok feltűnően részletesen írnak Magyarország csatlakozásáról. Amerikai politikai körökben a legközelebbi jövőre várják Bulgária csatlakozását is. Berlinből érkező jelentések szerint az újjászervező diplomáciai és politikai munka alapján Törökország külpolitikájában változást várnak.

Mit jelent a gyakorlatban Magyarország csatlakozása

A *Popolo di Roma* ezeket írja: Magyarország csatlakozása a hármasegyezményhez, bár a természetes fejlemények sorába tartozik, olyan esemény, amelyet Olaszország és Németország a legmelegebb melegezéssel üdvözöl.

Magyarország igen szorosban egybefonódott a tengelyhatalmak sorsával, amelyek mindig rajta voltak, hogy Európa testéből ellávolítsák az igazságtalan helyzeteket. A versailleskörnyéki békeszerződések a magyar nép nagy tömegeit valóságos babilonai rabságba hajtották és a tengelyhatalmak a magyarság millióit szabaddították meg ettől a rabságtól.

A cikk ezután rámutat a bécsi egyezmény gyakorlati jelentőségére és utal arra, hogy

a jegyzőkönyvvel Magyarország kötelezte magát arra, hogy minden politikai, gazdasági és katonai eszközzel támogatja a többi aláíró hatalmat abban az esetben, ha egyiküket egy olyan hatalom támadja meg, amely jelenleg nem vesz részt a háborúban.

Ennek a kötelezettségnek, tekintettel Magyarország földrajzi helyzetére, dunai és balkáni jelentősége van és éppen ezért olyan nagy jelentőségű.

Nincs kizárva, hogy Magyarország állásfoglalása másoknak is például fog szolgálni. Fontos volt Csáky István gróf külügyminiszternek az a megállapítása is, amely szerint *Magyarország lépése nem irányul egyetlen más hatalom ellen sem, hanem inkább a háború elszigetelésére és korlátozására.*

A *Popolo di Roma* budapesti tudósítója hangoztatja, hogy Magyarországot senki sem kényszerítette ennek a lépésnek megtételére, amellyel végeredményben Magyarország híven

folytatja azt a politikát, amelyet immár húsz esztendeje következetesen folytat.

Anglia nélkül...

Berlin. (MTI.) A *Berliner Börsenzeitung* „Anglia nélkül” című vezércikkében többek között ezeket írja:

Magyarország csatlakozása a hármasegyezményhez, jellemzi a tengelyhatalmak teljes fölényét a mostani háború fejleményeiben. A helyzet egyik fő jellemvonása, hogy a hármasegyezmény megkötésével megvetették az alapját a világ messzemenő újjárendezésének és ennek első, messzeható hatása éppen Magyarország csatlakozásában jut kifejezésre.

Mialatt Anglia léteért küzd, a tengelyhatalmak államférfiai hozzáláttak olyan új építmény felvázolásához, amely jobb rendet teremt a jogtalan angol főhatalom helyébe. *Magyarország csatlakozása ehhez az egyezményhez hivatallás az új világrend mellett.*

A háromhatalmi egyezmény hatályának kiterjesztése abból a szempontból is jellemzi a helyzetet, hogy itt olyan súlyos világpolitikai folyamat játszódik le, amelyben az egykor oly hatalmas Anglia nem vesz részt és amelyben még tanácsát sem kérték ki. Magyarország, amely mint az első délkelet-európai állam csatlakozik a hármasegyezményhez, ezzel a lépéssel kinyilvánítja azt az akaratát, hogy részt kíván venni a jobb és igazságosabb politikai és gazdasági újjárendezésben. Ez az esemény nagy hatással lesz Anglia barátainak mind szűkebbé váló körére. Magyarország most bekövetkezett csatlakozása folytatás a Németország és Magyarország közötti szoros együttműködés régi vonalán.

Szlovákia képviselője vasárnap, Bulgária megbizottja a jövő héten utazik Németországba, hogy csatlakozzék a háromhatalmi egyezményhez

A *PEST* írja: Berlini jelentés szerint *Antonescu* és *Sturadza*, akik már útban vannak Németország felé, látogatásuk során ugyanolyan nyilatkozatot tesznek, mint amint Magyarországot tett tegnap Bécsben. Szlovákia képviselőjében *Tuka* miniszterelnök érkezik vasárnap Berlinbe, ahol csatlakozó nyilatkozatot tesz. Bulgária képviselői a jövő héten utaznak

ugyanazzal a céllal a Németbirodalom fővárosába.

Ciano olasz külügyminiszter Velencébe érkezett.

Velencéből jelentik: (Stefani) A Bécsből érkező gróf Ciano különvonatát a pályaudvaron a hatóságok vezetői fogadták. A külügyminiszter Velencéből repülőgépen folytatja útját Rómába. (MTI.)

Teleki Pál miniszterelnök beszámolt az államfőnek bécsi tárgyalásairól

Az *Esti Ujság* írja: Teleki Pál gróf miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a kormányzó úr előtt, akinek beszámolt azokról a tárgyalásokról, amelyeket Bécsben Hitler vezér és kancellárral, valamint a tengelyhatalmak külügyminisztereivel folytatott.

Bukarestből jelentik: (MTI.) A *Curentul* Magyarországnak a hármasegyezményhez való csatlakozásával kapcsolatban azt írja, hogy az egyezmény lehetőséget nyújt más nemzeteknek is, amelyek a tengelyhatalmak külpolitikáját követik, hogy utólag csatlakozzanak. Ezt a lehetőséget elsőnek Magyarország használta fel. Berlini politikai körök véleménye szerint Magyarország csatlakozása nem lesz egyedülálló jelenség, mert rövidesen más délkelet-európai államok csatlakozását is várják.

Vichyből jelentik: (MTI.) Teleki Pál gróf és Csáky István gróf bécsi útja élénk érdeklődést keltett francia vezető körökben, ahol úgy vélekednek, hogy a magyar-német tárgyalások beilleszkednek abba a tervbe, amelyet a tengelyhatalmak az európai összetartás megteremtése céljából dolgoztak ki. Általános vélemény szerint a bécsi értekezlet fontos állomást jelent a nagyszabású német-olasz diplomáciai működésben, ennek ütemét lényegesen meggyorsították a legutóbbi német-országi megbeszélések.

Horthy kormányzó távirata Hitler vezérhez, az olasz királyhoz és a japán császárhoz.

A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: Magyarországnak a háromhatalmi egyezményhez való csatlakozása alkalmával a kormányzó úr főmértékűen november 20-án a következő szöveget táviratokat intézte Hitler Adolffhoz, a német birodalom vezéréhez és kancellárjához, Ófelsége III. Viktor Emanuel olasz király és császárhoz és Ófelsége Hirohito japán császárhoz:

„Nagyméltóságú Hitler Adolf urnak, a Német Birodalom vezérének és kancellárjának Berlin. Abban a pillanatban, amikor Magyarországnak a szeptember 27-iki hármass paktumhoz történt csatlakozásának a két ország közötti kapcsolatát még inkább megszilárdították, a legszívebben gondolok Nagyméltóságodra és kérem fogadja legjobb és legőszintébb jókívánságaimat.“

Ezen a héten befejezik a költségvetés tárgyalását

Ma délelőtt a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetését tárgyalta a Ház

Budapestről jelentik: A képviselőház csütörtök délelőtt megkezdte a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalását. Hátra van még a miniszterelnökségi és kisebb tárcák, valamint a pénzügyi tárca költségvetése. Ezeknek letárgyalása még azon a héten sorra kerül, úgyhogy a költségvetés tárgyalását e héten befejezik. *Reményi-Schneller* Lajos pénzügyminiszter tegnap betérjesztette a felhatalmazásról szóló javaslatot. Ezt az egész jövő héten fogják tárgyalni.

Szinyey-Merse Jenő alelnök ma délelőtt 10 órakor nyitotta meg az ülést.

Tömböly Dénes, a kultusztárca költségvetésének előadója, hangzott, hogy a vallás- és közoktatásügyi a honvédelem szerves kiegészítője, mert míg a honvédelem fegyverrel védi a hazát, addig a kultusztárca a keresztény nemzetnevelés feladatait, a nemzeti lélek kialakítását és a nemzet öntudatoságát szolgálja. A tanítók kiválasztásánál a kormány törekvése az, hogy azokat a földművelés és iparosság köréből emelje ki, mert ezek a tiszta nemzeti szellemet árasztják és bizonyára megakadályoznak minden nemzetellenes irányzatot. A kormányzat nagy gondot fordít az iskolán kívüli népoktatásra is. Törekedni kell arra, hogy a kereske-

„Ófelsége III. Viktor Emanuel, Olaszország és Albánia királya, Etiopia császára, Róma. Magyarországnak a szeptember 27-iki berlini paktumhoz történt csatlakozása alkal-

Amerika komolynak látja a brit birodalom helyzetét

Egyes lapok Anglia hatásosabb megsegítését sürgetik. Az ipari központokra helyeződött át a német légitámadások súlypontja

Londonból jelentik: (Reuter.) A légügyi minisztérium közli csütörtök délelőtt: Az ellenség a szerdáról csütörtökre forduló éjjel nagy-kiterjedésű légitervekenységet fejtett ki az ország felett. Bombát dobott London vidékén, az ország középső részein, Dél-Anglia különböző városaihoz egy mástól távolabb helyeken, egy északnyugati helységeben és Wales déli részén. Közép-Anglia több városában tűzvész keletkezett és a robbanóbombák elpusztítottak lakóházakat, másikat pedig megrongáltak. Többen

meghaltak vagy megsebesültek. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (Stefani.) Az amerikai sajtó kiemeli Birmingham rendkívül heves bombázását és az Anglia ellen intézett légitámadások fokozásáról szóló híreket. Egyes lapok Anglia hatásosabb megsegítését követelik és nem titkolják, hogy a brit birodalom helyzete igen komoly. A *Herald Tribune* még azt is hozzáteszi, hogy senki sem számíthat bizonyossággal az angolok győzelmére. (MTI.)

Tetőpontra hágott az olasz és görög csapatok közötti küzdelem

Az éjszakai órákban is szakadatlanul folyik a harc

Belgrád. (Bud. Tud.) A *Pravda* szerint a Korcsa és Lerina közötti szakaszon az olasz és a görög csapatok harca tetőpontra érkezett. Több helyütt közelharca került a sor. Mindkét részről erős egységeket vetettek harcba. Megszólaltak a messzehordó ágyúk is. Különösen a Korcsa előtti szakaszról hallható nagyerejű, szüntelen ágyúzás.

Belgrádból jelentik: (Bud. Tud.) A *Politika* a jugoszláv-görög határról jelenti, hogy az olasz-görög háború az utóbbi napokban rendkívül elkeresedetté vált. Bizonyos jelekből és a harcok

megélenküléséből arra lehet következtetni, hogy az olaszok ellentámadást kezdtek az északnyugati harctéren. Tegnap egész nap jól lehetett hallani jugoszláv területen is az ágyúdörgést és a repülőbombák robbanását. Az éjszakai órákban is szakadatlanul folyt a harc. Az olaszok elhatározták, hogy minden áron megakadályozzák a görög támadás eredményességét, ez a magyarázata annak, hogy az olasz repülők éjszaka is erősen tevékenykednek. Az olasz gépek különben szerdán ismét bombázóport zúdítottak több katonai célra.

Görögországban teljes a fejtelenség.

Görög-Jugoszláv határ. (Stefani.) Görögországból érkező utasok közlése szerint ott egyre jobban érezhető az élelmiszerhiány. Az olasz repülők teljesen felbomlasztották az ország ellátási szervezetét nemcsak azzal, hogy raktárakat bombáznak, hanem azzal is, hogy megbénítják az utak és vasutak forgalmát. Teljes a fejtelenség Görögországban. A görög csapatokban felbomlott a fegyelem és a tiszték kénytelenek a legszigorúbb intézkedéseket megtenni, hogy megakadályozzák a szökéseket.

Már 170.— Pengőtől tudunk szállítani modern új hordozható (portable) írógépeket. Pár pengős részletre is. Portómentesen. Levélbeli megkeresésükre díjtalanul, vételkötelezettség nélkül bemutatjuk.

Használt román betűs gépét is becseréljük kevés ráfizetéssel új írógépre.

Raktáron tartunk:

Continental, Mercedes, Rheinhmetall, Kappel, Erika, Hungaria, Remtor, Pátria, Hermes, Uránia és Veritas írógépeket.

Ezenkívül raktáron vannak számoló-, sokszorosító-, címíró- és könyvelő gépek.

Írógép kölcsönzés és karbantartás.

KISS ELEK

írógép vállalata, GYULA

Meghülés?
Fájdalmak?

Magyar gyártmány!

Casyth
tabletták

Minden-gyógyszertárban kapható!

20 TABLETTA ÁRA 3.40 P.

Kérdezze meg orvosát!

Gyártja: Ternaigó gyógyszerár, Budapest, Szent Gellért gyógyfürdő

Kinevezték a városok és vármegyék közigazgatási vezetőit

Dr Soós István lett Nagyvárad polgármestere

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A m. kir. belügyminiszter ideiglenes hatállyal kinevezte az 1940. évi 26-ik t.c. 3-ik § felhatalmazására kiadott, 7800/1940. M. E. sz. 16. § alapján, Nagyvárad thj. városhoz dr Soós Istvánt polgármesterré, dr Gyapay Lászlót polgármesterhelyettesé, dr Dallos Gyulát, Klemens Rezsőt és dr Varga Lászlót tanácsnökká, dr Borbély Dezsőt főjegyzővé, dr Thury Lászlót tiszti főjegyzővé, dr Dózsa András árvaszéki elnökké, Fluck Ferencet, dr Imrik Lászlót, dr Kazik Istvánt, dr Kazóh Károlyt és Rozsly Istvánt elsőosztályú aljegyzővé, dr Orbán Dénest aljegyzővé, dr Farkas Istvánt, dr Prodan Tivadart árvaszéki elnökké, dr Dobay István Lászlót, dr Ebergényi Gyulát és Kolontáry Jánost másodosztályú aljegyzőkké, Balogh Mihályt, Csery Alajost, Siket Trajánt és dr Wotisky Ferencet elsőosztályú fogalmazókká, dr P. Papp Tibort és Tatár Bélát másodosztályú fogalmazókká, dr Csermák Lászlót és Kovács Gábort gyakornokokká, Altnöder Endrét műszaki tanácsossá, Tóth Sándort és Piko Jánost főmérnökökké, Palcsik Sándort és Bakó Istvánt mérnökökké, dr Szőke Dezsőt elsőosztályú állatorvossá, dr Kiss Eleket vágóhídi igazgatóvá, Fráter Józsefet és Morvay Árpádot adóhivatali főszámvevőhelyettesekké, Bereczky Ottót főpénztárnokká, Kerecsy Jánost, Széles Gábort és Veleby Józsefet ellenőrré, Poyár Jenőt közgyámmá, Sauer Györgyöt másodosztályú pénztári tiszté, Andriska Józsefet, Csigas Mihályt, Fröhlich Gusztávot, Henger Józsefet, Kovács Andrást elsőosztályú adótisztekké, Barócsy Antalt, Bánay R. Dezsőt, Bánay Zoltánt, Gyapay Józsefet, Kalla István Tibort, Melega Tivadart, Szigethy Jánost és Takács Lászlót másodosztályú adótisztekké.

Bihar vármegye törvényhatóságához dr Oswald Jánost főjegyzővé, dr Kovács Ernőt és dr Molnár Vincét másodfőjegyzőkké, Andrassy Miklóst, dr Boday Gábort, dr Csernák Istvánt, dr Ávod Lajost, dr Kiszely Aladárt, dr Lintner Bélát, dr Nagy Árpádot, Surducán Trajánt aljegyzőkké, dr Baranyai Sándort, dr Czumbel Károlyt, dr Pacsai Jánost és Soltész Kálmánt árvaszéki elnökké, dr Fényes Györgyöt, Székely Sándort, dr vitéz Szép Sándort, Fráter Je-

nőt, dr Farkas Lászlót és dr Cziffra Kálmánt főszolgabírákká, dr Csabay Sándort, dr Csathó Lászlót, dr Fráter Gyulát, dr Illés Józsefet, dr Kövér Gyulát, dr Mányi Ferencet, dr Péter Pált, Veszprémi Zoltánt és dr Vidéky Ernőt szolgabírókká kinevezte.

Alispánokká kinevezte Beszterce-Naszód vármegyében dr Szmolenszky Lászlót, Csík megyében dr Abrahám Józsefet, Háromszékben dr Balázs Andort, Kolozsban Gaál Kálmánt, Maros-Tordában Marton Zsigmondot, Szilágyban dr Gazda Endrét, Szolnok-Dobokában dr Schil-

ling Jánost, Udvarhelyben dr Sebessy Jánost, Ugoesában dr Végh Józsefet.

Polgármesterekké kinevezte Kolozsvárott dr Keledy Tibort, Marosvásárhelyen Májay Ferencet, Szatmárnémetin dr Csóka Lászlót, Bánffihunyadon dr Székely Józsefet, Besztercén dr Vinday Kules Norbertet, Csíkszeredében Szász Gerőt, Désen kásonfelfelzi Veress Jenőt, Felsőhányán dr Juhász Mihályt, Gyergyószentmiklóson dr Lengyel Emilt, Kézdivásárhelyen dr K. Kovács Istvánt, Máramarosszigeten dr Potoczky Károlyt, Nagyváradon dr Várady Stoll Tibort, Nagykárolyban dr Schusterik Bélát, Sepsiszentgyörgyön dr Koncz Árpádot, Szamosújváron dr vitéz Horváth Kázmért, Szászrégenben dr Schmidt Imrét, Székelyudvarhelyen dr Filo Ferencet, Szilágysomlyóban dr Udvary Józsefet, Zilahon Solymos Károlyt.

Nagyszalontán polgármesterré kinevezte dr Hadady Imrét, főjegyzővé Diószegi Károlyt, elsőosztályú aljegyzőkké Bordás Lászlót és Szabó Zoltánt, másodosztályú aljegyzővé dr Sey Lászlót, Szücs Pált főmérnöké, Ováry Árpádot állatorvossá, dr Tunyoghy Árpádot számvevővé, Tóth Lászlót pénztárnokká, Wagner Ferencet ellenőrré, Bakos Imrét, Juhász Józsefet, Bajor Vendelt adótisztekké.

A kolozsvári és marosvásárhelyi tankerület főigazgatói.

Budapest. (MTL) A kormányzó a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére dr Illés Gyula kolozsvári lakost, az erdélyi református egyházkerület tanügyi előadó tanácsosát a kolozsvári tankerület, dr Rózsa József kolozsvári lakost a kolozsvári római katolikus gimnázium c. igazgatóját a marosvásárhelyi tankerület főigazgatójává kinevezte.

Súlyos földcsuszamlás egy romániai községben

Romániában tilos újabb földrengéseket jósolni

Bukarestből jelentik: A földrengés szörnyű pusztításával egyidejűen feltűntek a rémhínterjesztők is, akik újabb katasztrófákat „jósolnak” és ezáltal pánikot idéznek elő a lakosság körében. A hatóságok emiatt felhívást bocsátottak ki, amelyben figyelmeztetnek mindenkit, hogy akik újabb földrengéseket „jósolnak”, rémhínterjesztés miatt súlyos büntetésben részesülnek.

Ezzel kapcsolatban a bukaresti földrengésjelző intézet hivatalos közleményt adott ki, amelyben tudatja, hogy a földrengéseket rendszerint kisebb földlökések szokták követni. Így történt ez a november 10-iki katasztrófa után is, de az utólagos földlökések egyre kisebb erejűek és állandóan ritkulnak. Ezek a megállapítások a szeizmikus mozgások biztos megszűnését jelentik.

A román fővárosi hatóságok rendkívüli gondot fordítanak arra, hogy a földrengés által megrongált házakat szakértők vizsgálják meg és idejében rendelkezék el a szükséges javítási munkálatokat.

E célból külön műszaki bizottság alakult, amely a helyszínen megejtett vizsgálatok alapján kötelezően elrendeli egyes épületek kijáratát, illetve kiürítését, vagy akár lebontását is. Nagy riadalmat okozott a lakók között, hogy a Generale biztosítótársaság kétemeletes palotájára „Veszély!” feliratú táblát függesztettek ki. A lakók sürgősen kiköltöztek az épületből.

A doftanai fogház romjainak eltakarítása közben az eltakarítást végző munkások a romok alatt egy élő fegyencet találtak. A fegyenc a földrengés idején a pincében tartózkodott és ennek köszönhetően a haláltól való megmenekülését. Hat napig feküdt tehetetlenül a romok alatt s ezalatt a patkányok testét annyira összerágták, hogy állapota meglehetősen súlyos.

Súlyos földcsuszamlás egy romániai községben.

Bukarestből jelentik: Bakau mellett, Rapila község határában és magában a községben súlyos földcsuszamlások történtek. A község-

ben 56 ház mozdult el helyéről meglehetősen nagy távolságra

Zsidó munkások javítják ki a földrengés- okozta károkat.

Prahova megye prefektusa elrendelte, hogy a megyében lakó összes zsidók 15—50 éves korig közmunkára kötelesek jelentkezni, hogy a földrengésben megrongált köz- és magánépületek kijavítására felhasználják őket. Fizetésük-ről az illető épületek tulajdonosai gondoskodnak. Akik kivonják magukat, vagy más megyébe mennek át, azokat munkatáborokba küldik.

Tartalékos tisztek és tisztjelöltek pályázhatnak ténylegesítésre

A honvédség hivatásos tiszt állományának kiegészítése céljából a tartalékos tisztek és tisztjelöltek hivatásos csapat-tiszti állományba való felvételüket kérhetik. Általában azok pályázhatnak, akik 30. életévüket túl nem lépték, keresztény származásukat igazolják, testileg alkalmasak, magyar állampolgárok, büntetlen és feddhetetlen előéletűek. Az, aki 30. életévét túl is lépte, de 35. életévét be nem töltötte, korengedélyt kérhet. Felhívjuk az érdeklődő tartalékos tisztek és tisztjelöltek figyelmét, hogy ezuttal nős tisztek is pályázhatnak. Most tartalékos hadnagy rendfokozatban lévő azonban csak akkor pályázhat, ha 1933-nál idősebb karpaszományos évfolyamba tartozik, vagy ha 1934. és 1935. karpaszományos koruk óta megszakítás nélkül szolgálnak. Nős tisztjelöltek a pályázatból ki vannak zárva. Részletes pályázati feltételek, továbbá a kérelmek összeállítására és az okmányok beszerzésére minden honvéd kiegészítő, járási, városi katonai parancsnokság szívesen nyújt felvilágosítást. A kérelmeket folyó évi december 15-ig lehet az illetékes csapattest parancsnokságánál benyújtani.

Vadásztöltény Knebl puskaművestől
Budapesti, Baross u. 17.
Kérjen árjegyzéket. Keresztény cég!

Merano szálloda

BUDAPEST IV., Bécsi-utca 2.

Központi fűtés. Hideg-meleg folyóvíz.
Pensiórendszer. Igen mérsékelt
árak. Olcsó havi bérlet.

A legkellemesebb családi ház a Belváros szívében

Jávor Béla riportja

Látogatás a Kamarási major munkatáborában

Hogyan él, hogyan dolgozik és hogyan mulat a zsidó munkásszázad. Testileg és lelkileg egyaránt üdít a kétkezi munka

Munkaszolgálatos humor dalban és prózában

II.

Régi tapasztalat: ahol zsidók vannak, ott humorban nem lehet hiány. Legalábbis addig, amíg a helyzetük nem vesz egészen végzetes fordulatot. S a munkatábor még nem ilyen végzetes fordulat. Ha nem is előkelő, de rendes és tiszta szállás, kitűnő étkezés, szigorú, de nem kegyetlen fegyelem és — talicska, csákány, lapát a hivatalnok, a bócher, a metsző, a bankigazgató és az ügyvéd kezében is. Bele lehet törni, meg lehet szokni s egy nem hősi szellemben nevelkedett nép számára még kellemesebb lehet, mint a fegyverforgatás, a vérontásra való készülés. Mulatságos helyzetek állanak elő, van egy kis idő a szabad foglalkozásra is, kedélyes viták és társalgások alakulnak ki munka után az esti órákban s egyáltalában nem olyan nyomott vagy elkéseredett a közhangulat a munkaszolgálatosok között, hogy a tábor ne legyen kedvező talaj a humor kitermelődésére. Már közismertek ennek a humornak egyes megnyilvánulásai. Az erdélyi induló dallamára írt munkaszolgálatos induló szövege, amelyen sokat nevetnek az anyaországban éppúgy, mint erdélyszerte, bizonyára egy talicskázó és lapátoló hős szellemi szüleménye. A Kamarási Major vegyes munkatáborában is akadtak műkedvelő költők, akik indulókat írtak s egy ugyanitt szolgáló teljesítő ismert pesti zeneszerző Satori Steiner Imre, meg is zenésítette azokat. Az alábbi verset egy száznegy kilós, atléta természetű munkaszolgálatos írta, akinek kétségkívül nem nem esik nehezére sem a lapát, sem a talicska, sem pedig a szögcsapó-göngyöltés.

*Tábori század, de mind zsidó,
Haza javára megy a meló (munka),
Ne bússúlj pajtás, az angyalát,
Van itten sok dró! és sok lapát.*

*Tisztesek gyűrjék a zsidókat
Lapulni, lógni jaj nem szabad,
Dolgozzál pajtás, vigá legyünk,
Satori bácsi muzsikál nekünk.*

Ezt a másik kevésbé sikerült verset pedig, amely már kissé hősi lendületű, egy cionista induló dallamára éneklék a pihenés óráiban a kamarásiak.

*Csákány, lapát, ásó és talicska
Segítő társaink a munkába'.
Velük kötöttünk mi hű barátságot,
Mi új zsidó katonák, munkások,
Mi munkások.*

A zsidó elméskedés élcei rajokban röpködnek munka közben is. Hogy csak néhányat említsünk: A bukaresti földrengés után odaszólt társához egy talicskázó fiatalember:

*— Hallja magu Fuchs, jó lesz, ha elmene-
kül, mert pontos adataim vannak, hogy ennek
a földrengésnek is maga az oka.*

Amit természetesen úgy kell érteni, hogy milyen igazságtalan ráfogás a zsidók terhére

írni a gazdasági, a szociális bajokat, a háborút...

Egy másik élce: A Kamarási Major-környéki feneketlen, agyagos sár egyik keskeny átjáróján találkozik Schwartz és Heltai, aki már néhány évvel ezelőtt kikeresztelkedett.

— *Térj ki,* — mondja Schwartz.

— *Hagyd el,* — feleli Heltai, — *én már öt*

Mit ér egy bochernek a gulyáshús, ha — tréfli!

Vannak azonban a táboréletnek mozzanatai, amelyekben megszűnik a humor. Az étkezéssel van baj. Mert mit ér egy bochernek a bőséges táplálék, a remek kövér gulyás, — ha tréfli. Jellemző: az első időben a kamarási munkatábor kétszáz zsidója közül nyolcvan nem akart hozzányúlni a tréfli ételhez, annak ellenére, hogy a rabbik kötelességszerűen kihirdették mindenütt, hogy ilyen körülmények között ennek a vallási előírásnak a betartása nem kötelező. Természetesen azt nem lehet tudni, hogy azokon a titkos idegszálakon, amelyek a zsidó társadalom tagjait összekötik, milyen bizalmas utasítások futottak a munkatáborok talicskázóihoz. De tény, hogy a kamarási munkatáborban — pedig ide nem a keleti, maradibb zsidóság tömegeiből kerültek a munkaszolgálatosok, hanem Dunántúlról, ahol nagyobb fokú áthasolást lehetett volna feltételezni, — közel három hónapig fegyvelmezés után még mindig vagy húsz emberrel van állandóan vesződség az étkezés miatt. Felsőbb parancs, hogy minden munkaszolgálatosnak a század konyhájáról kell táplálkoznia, mert aki sokat és rendszeren dolgozik, annak rendszeren kell ennie is. Ezért szigorúan ellenőrzik a leveleket, a pénz- és csomagküldeményeket, a város zsidóival észrevétlenül kiépített kapcsolatokat. Ha bárki címere elemozsiás csomag érkezik, annak tartalma azonnal szétosztásra kerül. A városból jövő küldeményeket is lefoglalja a táborparancsnok és minden emberileg lehetővé elkövet, hogy századának tagjait az étkezés tekintetében is rendes, katonás élet-

Szombaton, november 23-ikán
nyílik meg a

Kaszinó Étterem

Szaniszló utca 1. (volt Unio klub)

évvel ezelőtt kitértem és mégse használt.

De a tisztetek se maradnak el humor dolgában a zsidók mögött. Egy bócher kényesen kerülgetett egy pocsolót. Mire egy szakaszvezető keményen rákiáltott:

— *Mássz bele abba a sárba, a Vörös-tenger még nagyobb volt, mégis átjutottatok rajta.*

módra szorítsa. De a zsidók útjai kiszámíthatatlanok. Ezer mesterkedéssel, agyafúrtsággal igyekeznek kimódolni egyesek, hogy mentesüljenek a századkonyháról való étkezés kötelezettsége alól. A cselszövények egész hálózata alakul ki, megvesztegetési kísérletek történnek, a zsidónegyed bócherei kóser élelmiszereket dugva ólalkodnak a tábor körül s mindez valóban elképzelhetetlen fegyelmi visszaágokra vezetne, ha a táborparancsnok nem szerezne erélyesen érvényt a rendelkezéseknek. S ez csak állandó harc és éberség árán lehetséges. Éppen ebéd idején toppantam be a századirodába és tanuja voltam, amint az egyik altiszt elővezetett egy fiatal munkaszolgálatost, aki semmiképpen sem akarta megenni a gulyást. A hadnagy minden tekintélyét latbavetve parancsolt reá:

— *Fogd azt a kanalat és egyél!*

De a fiatal zsidó összeszorította a fogát és nemet intett. Nem használt semmi fenyegetés. A fiú sirt, zokogott, fogadkozott, de nem volt hajlandó engedelmesskedni.

— *Fogdába vele!* — hangzott a parancs.

Inkább vállalja nap-nap mellett a fogdát, de nem enged...

Egész más világ az, ami ebben a szívós el-lenszegülésben élénk táru. *Idegen lélek, idegen fajta, ami örökké különálló közösség, örökké idegen test marad az ország, a nemzet testében, amíg gyökeres intézkedés végképpen el nem távolítja.*

Ebben a meggyőződésben megerősödöttén távoztam a Kamarási Major munkatáborából.

Tudnivalók az érettségi vizsgálatokról

A nagyváradi magyar királyi állami Szent László reálgymnázium igazgatója a mai napon a következő értesítést küldötte az eddig jelentkező érettségizendőknek:

Értesítem, hogy az érettségi írásbeli vizsgálatok folyó évi december hó 2-án kezdődnek. Ezért legkésőbb november 30-ig összes iratait (születési, középiskolai, esetleg egyéb bizonyítványait vagy igazoló okmányait) ez intézet igazgatóságánál személyesen vagy posta útján adja be bármely iskolában végzett, vagy jelentkezett eddig. Ezzel egyidőben nyilatkozzék: vajjon latinból vizsgá-zik-e (humanisztikus szak) vagy a természettudományi szakon vizsgázzik, jelölje meg azt az élő

idegen nyelvet (román, német stb.) amelyből a latin helyett a francián kívül még írásbelit tenni óhajt. A latinból vizsgázó pedig jelölje meg azt az élő nyelvet (francia, német, román, stb.) amelyből, mint 3-ik tárgyból írásbelit tenni óhajt. A románul vizsgázók választhatják az említett esetekben élő nyelvtől a magyart is. Az okmányok benyújtásával egyidejűleg a 16 pengő vizsgadíj is befizetendő. Az írásbelin csak az intézettől önköltségi áron kapott papírra szabad írni.

A nagyváradi magyar királyi állami Szent László reálgymnázium igazgatósága,

DORIAN FILMSZÍNHÁZ. — Vadnai László énekes zenés magyar vígjátéka

HOTEL KIKELET

Legújabb magyar és külföldi híradók

Főszereplők: Turay Ida, Páger Antal, Palló Imre, Uray Tivadar, Kabos Gyula, Malý Gerő

Carlton szálloda

a Dunapart polgári jellegű szállodája a Belváros szívében.

Étterem, kávéház a házban.
Olcsó sörözőnk közkedvelt.

Kedvezményes szobaárak

Görögország repülőgépeket és más hadianyagokat kért az Egyesült-Államoktól

Washingtonból jelentik: (Német Távirati Iroda.) Welles helyettes külügyminiszter a keddi sajtóértekezleten közölte, hogy a görög kormány azzal a kéréssel fordult az Egyesült Államokhoz, adjon el neki repülőgépeket és egyéb hadianyagot. A külügyminiszterium válaszában

kijelentette, hogy nagy rokonszenvennel foglalkoznak Görögország kérésével, de ebben az ügyben más hatóságok illetékesek és ezek véleményét rövidesen kikérlik. Az ugynevezett elsőbbségi bizottságról van szó. Az állapítja meg, milyen mennyiségű hadianyag szállítható és kinek.

Nagyvárad és Bihar megye bírói kara és bírósági tisztviselői

Nagyvárad. Saját tud. A törvényszékre csütörtökön érkezett meg az elnök, a bírói kar és tisztviselők kinevezéséről szóló rendelet. A rendelet hangsúlyozza, hogy valamennyiük kinevezése csak ideiglenes jellegű.

Táblai főelnök: dr. Thury Kálmán.

Tanácselnökök: Fildán Emil és Botskór Gyula székesfehérvári királyi törvényszéki tanácselnök.

Táblabírók: dr. Nesztor József, Tripor Sándor, dr. Urszinyi József, dr. Sólyom Kálmán, dr. Borbély Lajos ügyvéd, dr. Harsányi Imre tabi járásbíró, dr. Török Bálint.

Elnöki titkár: dr. Balázs László debreceni járásbíró.

Fogalmazók: dr. Szűcs Ferenc, Váradi Imre.

Segédhivatali igazgató: Magyar Zoltán.

Segédhivatali tisztviselők: Krisán János, Lipcsei János, Mihajlovits Lőrincné, Vargha Mária és Sághe Ferencné.

A rendelet értelmében a törvényszék ideiglenes vezetésével dr. Ungváry Antal volt érsekújvári táblai elnököt bízták meg.

A bírói kar névsora a következő: Váradi Imre, dr. Veres László, Jégh Károly, dr. Jovián Jenő, Popescu Aurél, dr. Greczer Gyula, dr. Hoványi József. Ezek közül tanácsvezetői joggal Váradi Imre, dr. Veres László, Jégh Károly és dr. Jovián Jenő vannak megbízva. Az anyaországból szolgálatra Nagyváradra kinevezett bírók: dr. Biró Barnabás, debreceni törvényszéki bíró, dr. Gergelyffy László nagykállói járásbíró, dr. Cavallér László sümegi járásbíró. Ezek közül dr. Biró Barnabás és dr. Cavallér László van fölhatalmazva tanácsvezetői joggal.

A nagyváradai járásbírók vezetője dr. K. Nagy Zoltán hajdúszoboszlói járásbíró. Járásbírók: dr. Lőrinczy Gyula, Klintok Elemér, dr. Horváth Sándor és az anyaországból dr. Patzkó Zoltán.

A vidéki járásbírók vezetői. Eled, járásbírósi vezető: dr. vitéz Molnár Kálmán; bíró: Lenkey Árpád. Érmihályfalva: dr. Erdőssy Elemér. Margitta: dr. Felcsér Béla. Szalonta: dr. Nagy János. Székelyhid: dr. Gulácsy Sándor.

A nagyváradai törvényszéken fogalmazói teendők ellátásával a következőket bízták meg (jegyzők): Kádár Béla, dr. Csernák István, dr. Hunyady János, Tóth Károly, Mayr Tihamér. A járásbírók: dr. Tóth Kálmán és Péter Pál.

A nagyváradai törvényszékre érkezett még Krainik Sándor kinevezése, akit a zilahi törvényszékhez neveztek ki fogalmazói minőségben, valamint Gruden Ernő kinevezése, akit Szinérváraljára neveztek ki fogalmazónak.

A törvényszék a jövő kedden, 26-án kezdi meg működését. Az árvászeket visszaköltöztetik a megyeházára. A munkaügyeket a járásbírószék veszi át. A telekkönyvi hivatal újabb rendelkezésig nem kezdi meg még működését, most csak iktatásokat intéz.

Az ügyészség kinevezett vezetőinek, ügyészeinek és tisztviselőinek névsora a következő:

Ügyészségi elnök (vezetőügyész): dr. Borbély Miklós nyíregyházi ügyészségi elnök. Ügyészek: dr. Pitsék István, dr. Jeney Béla (nyíregyházi), dr. Paksi István (kaposvári). Fogalmazó: Tóth Zoltán. Tisztviselők: Kalla Géza, Nagy Rozália, Kompán István. Szentgyörgyi Elek, Koppányi Károly (székesfehérvári).

14.900 pengő összegű gyorssegélyt osztottak ki a szegénysorsú nagyváradai kisiparosok között

Szabálytalanságok a segélyre szorulóknak névsorának összeállításakor

Nagyvárad. Saját tud. Mint ismeretes, a Kereskedelmi és Iparkamarában az elmúlt napokban nagyszámú keresztény magyar kisiparosnak osztottak ki 100 pengős gyorssegélyeket. A Kamara titkárságának közlése szerint 149 nagyváradai kisiparos részesült segélyben, s összesen 14.900 pengőt osztottak ki, amelyet vitéz Rajnay Károly tábornok, városi katonai parancsnok bocsátott a szegénysorsú iparosok rendelkezésére. A segély során 41 asztalon, 29 női és férfiszabó, 26 vas és fémmunkás, 15 cipész vagy csizmadia, 19 építő, festő, 6 kárpitos, 5 husiparos, 5 borbély és 2 faiparos kapott 100-100 pengőt. A segélyre szoruló iparosok névsorát az ipartestületi ügyek ideiglenes vezetői, az egyes szakosztályok vezetői véleményének meghallgatásával készítették el. A névsor összeállításakor bizonyos szabálytalanságok történtek, amelyekkel helyszűke miatt lapunk holnapi számában foglalkozunk részletesen.

Nőikabátok, szőrmebundák
BUDAPESTI különlegességek legolcsóbban
HEVESI divatáruházában
Nagyvárad, Hiatki Endre (volt Zöldfa-u.) 8.

Jelentsék be a közintézmények tűzifaszükségletüket

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnoksága 7168-1940. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

Felszólítom a Nagyvárad város területén levő összes közintézményeket, katonai alakulatokat, akik 1940-41. évi fűtési időnyire szóló tűzifa szükségletüket be nem jelentették, 3 napon belül annál is inkább jelentsék be a városi katonai parancsnokság gazdasági ügyosztályánál I. em. 20. sz. a. mert ellenkező esetben a téli tűzifa ellátásukról gondoskodás nem fog történni. Nagyvárad, 1940. november 21.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.,
tábornok, városi katonai parancsnok.

Az iparigazolványok felülbélyegzése

Nagyvárad thjt. város katonai parancsnoksága közigazgatási ügyosztálya 38:82-1940. szám alatt a következő rneletet adta ki:

Felhívom mindazokat, akik a város területén iparendélyvel vagy iparigazolvánnyal rendelkeznek, hogy azoknak felülbélyegzése végett a városháza II. em. 21. sz. szobájában a hivatalos órák alatt délelőtt 9-14-ig és délután 17-19 óráig a következő sorrendben jelentkezzenek.

1940. évi november hó 25-én: A, B, C, D kezdőbetűig bezárólag. 26-án E, F, G, H kezdőbetűig bezárólag. 27-én: I, K, L, M kezdőbetűig bezárólag. 28-án: N, O, P, R kezdőbetűig bezárólag. 29-én: S, T kezdőbetűig bezárólag. 30-án: U, V, Z kezdőbetűig bezárólag.

Nagyvárad, 1940. évi november hó 20-án.

Martini ezredes, s. k.
tábornok, katonai parancsnok h.

Elárverezik egy kiutasított háromszázhusz liter borát

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnokság katonai ügyosztálya 7046-1940. szám alatt a következő hrdetményt adta ki:

Ezennel közhírré teszem és közlöm mindenkivel, akiket illet, hogy a kiutasított Fábian Flóráné ingóságai közül 320 liter bor Orbán László hegybírónál Görbe-utca 2. szám alatti lakásán folyó évi november hó 23-án délelőtt 11 órakor nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés ellenében el fog árvereztetni, amely árverésre az érdekelteket ezennel meghívom.

Nagyvárad, 1940. november 21.

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnok megbízásából:

Kolontáry János, s. k. ügyosztályvezető

Hasznosítja a város a magukra hagyott ingatlanokat

M. kir. Nagyvárad városi katonai parancsnoksága ad 6946-1940. kat. közg. szám alatt a következő hrdetményt adta ki:

Felszólítom az alatt felsorolt ingatlanok elítávozott tulajdonosainak megbízottait, hogy azok hasznosítására vagy bérbeadására a tulajdonostól kapott megbízásukat a városi katonai parancsnokság gazdasági ügyosztályánál I. em. 21. sz. a. 1940. november 25-ig mutassák be. Mindazon ingatlanok, amelyek tulajdonosának megbízottja az adott időponon belül nem jelentkezik a városi katonai parancsnokság fogja a tulajdonos javára hasznosítani.

1. Abrudan Miklós, volt Vonurului utca 4. szám. Ház.

2. Vuscan György, Ágyu utca 10. szám. Ház.

Nagyvárad, 1940. november 21.

Vitéz Rajnay Károly, s. k.
tábornok, városi katonai parancsnok.

Legszebb, legolcsóbb fényképek

RONA fényképésznél
Nagyvárad, Telekv-utca 4.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 30 P, félévre
15 P, egy óra 2.50 Pengő
Egyes szám ára 10 fillér

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Időjárás

Mérsékelt szél. Több helyen köd, egyes helyeken
ködszemérgés. A hőmérséklet ma alig változik,
holnap valószínűleg csökken.

ERDÉLY EGYHÁZI MÜEMLEKEINEK
VEDELME. Kolozsvárról jelentik: Mivel Erdélyben újból régiségkereskedők jelentek meg, akik felkeresik a plébániákat és a régi egyházi ruhákat és felszereléseket megvásárolni igyekeznek, Sándor Imre kolozsvári püspöki ált. helytartó nyomtatékosan figyelmezteti papjait, hogy a jelentékteleneknek is látszó régi egyházi tárgyak eladása olczetes írásban kiadott egyházközségi engedély nélkül a legszigorúbban tilos.

Ügyvédi hír. Dr. Lammel Antal ügyvédi irodáját áthelyezte a Hitler Adolf u. (volt Uri u.) 7. szám alá.

EMLEKZÁSZÓAVATÁS NAGYKÁROLYBAN. Nagykárolyból jelenti a M. T. I.: A kisvárdai HONSZ csoportja emlékszázlót ajándékozott a nemrég megalakult nagykárolyi csoportnak. A zászlót Trenkó János tartalékos hadnagy, a szövetség központi főtitkára vezetésével küldöttség hozta Nagykárolyba, ahol a városi színházban rendezett ünnepség keretében adta át a csoport vezetésének. A zászlót Wéber György alelnök köszönte meg megleghangú beszédben.

A Kereskedelmi Csarnok kéri a vidéki vendégek tiszteletére vasárnap az Ujságró Otthon különterében rendezendő társas ebéden részt venni óhajtó összes kartársakat, cégek, vállalatok vezetőit, megbízottait, hogy a rendezés érdekében sziveskedjenek ezt a Csarnok titkári hivatalában személyesen, vagy telefonon (13-36) előjegyeztetni. — Ezuttal újból közlik, hogy írásbeli meghívót csak a hatóságok vezetőinek küldtek. Öszinte kartársi szeretettel várjuk azonban Nagyvárad és Bihar vármegye összes kereskedőit, cégeit, apírvalatait, egy a zászlóavatási ünnepélyre, mint az azt követő társasébredre.

Az „Örszem“ telefonszámja 10—77.

NEWYORKBAN ÉPÍTETÉK FEL A VI-LÁG LEGMODERNEBB ÓVÓHELYÉT. Newyorkból jelenti a *Politika*, hogy a világ legmodernebb és legjobb óvóhelyét Manhattanban, Newyork egyik városrészében építették a Rockefeller intézetek alatt. Ez az óvóhely 55-000 személy befogadására alkalmas.

* Megjelent a Háztulajdonosok Adó- és Illetékügyi Kiskatéja vagyis a magyar adó- és illetéktörvény gyakorlati ismertetése, dr. Lengyel Zsigmond, a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége ügyvezető elnöke nagyváradai és dr. Lengyel Ernő budapesti ügyvédek szerkesztésében. Ára 150 P, kapható Kossuth-utca 13. szám alatt a szerzőnél és a könyvkereskedésekben.

A magyar királyi Külkereskedelmi Hivatal nagyváradai kirendeltségének közleményei. Az Ar-ellenőrzés Országos Kormánybizottsága a cukrásziparban kötelező anyaghányadok súlyát a következőkben állapította meg: 1. Az áru nemes anyagból készítenő. 2. Az egyes cikkek előírt legalacsonyabb sulya: mignon sütemények darabja legalább 3 dgr, desszertek anyagmennyisége legalább 4 dgr, tortaszettek anyagmennyisége legalább 6 dgr, krémes, grillás tortaszettek darabja legalább 6 és fél—7 dgr, zsiros és vajjas sütemények darabja legalább 8 dgr. Az eddigi rögzített árak változatlanok maradnak. E rendelkezés 1940 november hó 22-től érvényes. A cukrásziparosok termékeiket kiszolgáló helységeikben úgy az adagsúlyokat, mint az árakat mindenki által látható helyen kötelesek kifüggeszteni.

Az új finn—orsz határ kijelölése. Közel háromnegyed évi munka után most, végre befejeződött az új finn—orsz határ helyszíni kijelölése, a vegyes finn—orsz határmegállapító bizottság kedden tartotta utolsó ülését Imatra, illetve Enso határvárosokban és felvette a zárójegyzéknyelvet, amelyek megállapítják, hogy az új határvonal helyszíni kijelölése mindenütt megtörtént.

APOLLÓ FILMSZÍNHÁZ! — Csathó Kálmán nagyszerű szindarabja filmen.

FÜSZER ÉS CSEMEGE

Főszerepben: Szörényi Eva,
Jávor Pál, Dénes György és
Somlay Arthúr

A legújabb világhíradók!

A váradóssi római katolikus plébánia dalárdája folyó hó 23-án tartja műsoros, táncos egybekötött estélyét a katolikus kulturházban. Kezdeté este 8 órakor. Az estély jövedelmét a kulturház villanybevezetésére fordítja a vezetőség.

Tizenhét méter magasságban fogja hirdetni a visszatérés emlékét a nagyváradai országzászló. Nagyvárad. Saját tud. Nagy lelkesedéssel és lázas szorgalommal halad előre a nagyváradai Országzászló felállításának és avatásának előkészítési munkálatai s így az emlékoszlop felépítése már december 2—3-ára elkészül. Az emlékmű, melyet Bakó István városi építész-mérnök tervezett, egyik legszebb ékesége lesz a Szent László-térnek, a volt Mosoiu-szobor helyén. Ennek az alapzatát már teljesen lebontották s a törmelék hata mögött rögtönzött deszkasátor alatt serényen dolgoznak a kőfaragók az emlékmű összeállításán. A tervezet szerint az emlékoszlop homlokzatán Magyarország területe ékeskedik dombormű alakjában, felette jelige: „Így volt — így lesz!” A felírásra az emlékoszlop tetején kiterjesztett szárnyú turul madár örködik. A turul szárnyai mögül egy kilenc méter hosszú, tizenkét cm-es vasrúd emelkedik a magasságba. Ezzel együtt az emlékoszlop alapzatától számítva tizenhét méter magasságban fogja hirdetni a visszatérés emlékét a nagyváradai Országzászló. Az árbocon egy hétköznapi és egy ünnepi lobogó fog különböző alkalmakkor lengeni s felárboera eresztve hirdetni a magyar hámatot, diésőséget és Magyarország feltámadásának hajnalát.

Mi lesz november 24-én?

Nagyvárad összes katolikus női egyesületeinek nagygyűlése, gróf Bethlen-Györgyné nőszövetségi elnökszöny vezetése mellett, délután 5 órakor a Katolikus Kőr dísztermében. Mindenkit hívunk, várunk!!!

* Minden sörív megállapíthatja, hogy a Dréher Haggenmacher Szent László sörnek nincsen párja.

MAGYAR-NÉMET MEGEGYEZÉS AZ ÁRFOLYAMOK UJJÁRENDEZÉSÉRŐL. Budapestről jelentik (MTI): A Magyarország és Németország között gazdasági forgalom rendezésével megbízott magyar-német kormánybizottságok legutóbb Bécsben ülészetek. E tárgyalások során a két ország közötti kölcsönös árfolyalmat érintő megállapodás megkötésén kívül az árfolyamok újja rendezése tárgyában a magyar és német kormány között huzamosabb idő óta folyamatban lévő tárgyalások is lezárattak. Ezzel kapcsolatban a birodalmi márká felára e hó 21-iki hatállyal az eddigi 18—19,5 százalékról 21—22,5 százalékra emelkedtek.

Megalakult a nagykárolyi Katolikus Nőegylet. Nagykárolyból jelenti a MTI: Megalakult a Katolikus Nőegylet, amely a város szociális kérdéseinek megoldása terén a közigazgatási hatóságokkal együtt akar dolgozni. Az egyesület fővédnöke gróf Károlyi Gyuláné, egyházi igazgatója Schweighofer János kegyesrendi gimnáziumi igazgató, elnöke pedig idősebb Karácsonyi Károlyné.

Svájcban betiltották a szélső nacionalista mozgalmat. Bernből jelentik (NST): A svájci kormány betiltotta a szélső jobboldali nacionalista mozgalmat. Tilos a mozgalom hetilapjának, az Action Nationalenak, valamint egyéb propagandanyagnak a kiadása. A tilalom kiterjed mindazokra a szervezetekre is, amelyek a betiltott mozgalom helyébe akarnának lépni. Ez a határozat november 20-ával lépett életbe.

Halálraítelték a szürnyegi rablógyilkost. Sátoraljauhelyről jelenti a Magyar Távirati Iroda: A sátoraljauhelyi törvényszék köléltali halálra ítélte Buranyics László 33 éves foglalkozás nélküli csavargót, aki még 1937. novemberében a zenplénmegyei Szürnyeg községben meggyilkolta és kirabolta Tusay Mihály jómódu gazdálkodót és feleségét.

Az amerikai népszámlálás eredménye. Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Az ez év április elsején rendezett népszámlálás szerint az amerikai Egyesült Államok lakossága gyarmatbirtokaival együtt 150,362.326 fő. (MTI.)

„Ma már nem lopnak Romániában...” Bukarestből jelentik: (MTI) A Curentul foglalokozik az új légionárius rendszer áldásaival. „Ma már nem lopnak — írja — és a nemzetgazdaságban mindenütt csak a szigorú takarékoság érvényesül. A királyi palotának nem folyósítanak már százmilliókat, amiből a palota személyzete szerzett jogtalan hasznot. A hivatalos sajtó sem kap már zsiros koncot, a dohányjövődék nem ajándékozik különleges cigarettákat és szivarokat a minisztereknek és családtagjaiknak. Megszűntek a titkos pénzalapok, nincsenek már nagy port felverő panamak és vége van az ország szegényteljes kiszípolozásának.

A windsori herceg orchideái. A Giornale d'Italia newyorki jelentése szerint a windsori herceg most orchidea gyűjteményét is áthozatta Angliából az Egyesült Államokba. A gyűjteményt tizenöt különleges tartályban csomagolták el és a floridai Miami fürdőhelyre szállították. Az orchideák a herceg utasítása értelmében Miámban maradnak egészen a háború befejezéséig.

TARCSINSZKY KÁZMÉRT JELÖLTÉK KÉPVISELŐNEK KÖLCSEY FERENC HELYÉRE. Budapest. (MTI.) A Magyar Párt nagykárolyi és Nagykároly járási tagozatának vezetősége az érdekképviselőket tagozataival együtt értekezletet tartott, amelyen Kölcsey Ferenc országgyűlési képviselő főispánná történt kinevezése folytán megüresedett képviselői tisztségre egyhangú lelkesedéssel Tarcsinszky Kázmért, a Magyar Párt nagykárolyi tagozatának főtitkárát jelölte. Tarcsinszky Kázmér újságíró volt s hosszú éveken át szerkesztette a *Nagykároly és Vidéke* című lapot s a Magyar Párt életében rendkívüli tevékenységet fejtett ki. A románok több ízben le is tartóztatták gerinces magyar magatartásáért.

Temetés. Özv. Ujfalussy Sándorné szül. Hajnóczy Mária 68 éves korában meghalt. Temetése csütörtökön volt a velencei temetőben. (Caritas.)

Az alsótótfalui református egyház ujjaéledése. Fényes külsőségek között ünnepelte az alsótótfalui magyarság a református egyház ujjaéledését. Az állami iskola nagyterme zsufolásig megtelt ünneplő közönséggel. A környék magyarsága is felvonult erre az ünnepies alkalomra. Az ünnepség a Szózat eléneklésével kezdődött, majd Szennyei József szalárdi református lelkész mondott magasanszárnyaló beszédet, ismertetve a nap jelentőségét is.

Bulgáriában feloszlatták a szabadkőműves páholyokat. Szófiából jelentik: (Stefani) A képviselőház elfogadta a nemzetvédelmi tgrvényjaviselethez elfogadta a nemzetvédelmi törvényjaviselethez a szabadkőműveség és más nemzetközi jellegű titkos társaságok feloszlataa, a zsidók tevékenységének szigorú korlátozása és az ország érdekeire kártékony hírverés megszüntetése. A zsidókat teljesen kizárják a nemzeti életből. (MTI.)

A nagyváradai m. kir. állami Nagy Sándor József polgári fiúiskola igazgatósága közli, hogy november 24-én, vasárnap délelőtt fél 12 órai kezdettel, iskolai ünnepélyt rendez a gyulai községi polgári fiúiskola tanári kara és ifjusága által ajándékozott emlékszázló átnyujtása alkalmával. Az intézet barátait ezuton tisztelettel meghívjuk.

Hazatértek a beszarábiai németek. Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda: A beszarábiai és északbukovinai németek hazatérése befejeződött. Beszarábiából összesen 90.000, Észak-Bukovinából pedig 44.371 német lépte át a birodalom határát. (MTI.)

Hű maradt a francia flotta Petainhez. Az angol rádió az az állitása, hogy az angol szolgálatban álló francia hadihajók a legénység is francia, a francia válasz szerint nem felel meg a valóságnak. A francia tengerészek, néhány kevés kivételtől eltekintve, hűséget fogadtak Petain tábornagy kormányának és visszautasít minden angol csábítást.

* Szent László őszi sör a szezon meglepetése. Dréher-Haggenmacher gyártmány.

Időszerű gazdasági útmutató

A visszatért országrészeknek az anyaország gazdasági rendjébe való zökkenésmentes bekapcsolódása

Iparjogi könnyítések 20 éven felüli nőknek

(Tizenkilencedik közlemény.)

A túlnyomóan nők által üzemeltetett iparokban, — amelyek a következők: fehérneműtisztító, fűzőkészítő, mű-aranyhímző, aszurozó, női divatkalapkészítő, nőiszabó és leányruhakészítő, penzión, gépihurkoló (kötőszövő) és fehérneműkészítő — a 20 évet betöltött nőknek, de csakis a 20-ik évüket betöltött nőknek, tisztességes kenyérkeresetük előmozdítása végett az ipari képzés megszerzését a törvény megkönnyíti azáltal, hogy mestervizsgára bocsáthatók a férfiaknál lényegesen rövidebb tanoncidő és segédi gyakorlati idő kitöltés után is. Eszerint a 20 éven felüli nők mestervizsgát tehetnek:

- a penzión, gépihurkoló (kötőszövő) és fehérneműkészítő iparban legalább 6 havi tanidő és 3 havi segédi gyakorlat után;
- a fűzőkészítő, mű- és aranyhímző, aszurozó és női divatkalapkészítő iparban legalább 9 havi tanidő és 6 havi segédi gyakorlat után;
- a nőiszabó- és leányruhakészítő iparban legalább 15 havi tanidő és 12 havi segédi gyakorlat után.

De még messzebbmenő könnyítést is ad a törvény a 20 éven felüli nőknek. Országsszerte, bizonyára a visszatért erdélyi részekben is, sok olyan 20 évnél idősebb nő él, akiket a sors ön-

álló kenyérkeresetre kényszerít. Ezek gyakran jobb sorsban nevelkedtek s akkor nem is gondoltak arra, hogy iparosokká legyenek; fiatalabb éveikben nem is tanultak ipart a törvény rendes útján. Körülményeik változván szociális megfontolásokból lehetővé kellett tenni, hogy a túlnyomóan nők által üzemeltetett iparokban mégis iparjogot szerezhessenek akkor is, ha nem is voltak tanoncok, sőt ha a gyakorlati munkát sem szabályszerűen munkakönyvvel, hanem más elfogadható formában pl. helyhatósági bizonyítvánnyal igazolják, hogy 20 éven felüli életkoruk betöltésétől számítva

a penzión, gépihurkoló (kötőszövő), a fehérneműtisztító iparban legalább 21 havi szakbavágó munkát végeztek.

a fűzőkészítő, a mű- és aranyhímző, az aszurozó, a női divatkalapkészítő iparban legalább 27 havi szakbavágó munkát végeztek;

a fehérneműkészítő iparban legalább 30 havi:

a nőiszabó- és leányruhakészítő iparban pedig legalább 39 havi szakbavágó munkát végeztek.

Ezek az iparjogi könnyítések Erdély visszatért részén is sok nehéz sorsküzdővel folytatott nő kenyérgondjait fogják enyhíteni.

VI. Szociális és iparfejlesztési irányú rendelkezések

A magyar kormány és törvényhozás az utolsó évtizedekben szinte rohamó lépésekkel igyekezett megvalósítani azt a gondolatot, hogy az államnak a gazdasági élet minden területén segítőleg kell beavatkoznia ott, ahol a gazdaságilag gyengébb társadalmi rétegek gazdasági boldogulását előmozdítani magasabb nemzeti érdek. De gondoskodás történik a nép egészségvédelméről is. Ez irányban nemcsak a világháborút megelőzően is életben volt intézmények továbbfejlesztése történt, hanem számos újítás is. Az alábbiakban nem térünk ki azokra a fontos szociális és egészségvédelmi intézkedésekre, amelyek a mezőgazdasági munkásság és a falu, nemkevesebb a tisztviselők érdekében hoztak, hanem csak az iparban és a kereskedelemben dolgozók javára szolgáló szociális intézményeket és intézkedéseket ismertetjük.

A szociális biztosítás intézményei

Magyarországon minden munkás kereset-re való tekintet nélkül és minden tisztviselő, művezető és kereskedősegéd, akinek évi keresete a 3600 pengőt nem haladja meg, baleset és betegség ellen kötelezően biztosítva van. Ugyanígy minden munkás kereset-re való tekintet nélkül és minden tisztviselő, művezető és kereskedősegéd, akinek évi keresete a 6000 pengőt nem haladja meg, öregségi és rokkantsági biztosítását az Országos Társadalombiztosító Intézet (OTI) végzi, a tisztviselőket, művezetőket, kereskedősegédekét pedig Budapesten a Magánalkalmazottak Biztosító Intézete (MABI), vidéken az OTI látja el. A biztosítás és ennek következtében a gondoskodás is nemcsak magára az alkalmazottra, hanem az általa eltartott családtagokra is kiterjed.

Egészségvédelem

Az állam a dolgozókat munkájuk közben is megvédi. Törvények és rendeletek gondoskodnak a testi épség megővéséről, az egészségvédelemről, a balesetek elhárítására szükséges készülékek, berendezések létesítéséről és a pihenőidő biztosításáról, a fiataloké és nők védelméről és az éjjeli munkatiltalóiról. Ezek szerint a rendelkezések szerint fiataloké és nőket este 10 óra és reggel 5 óra között általában nem szabad foglalkoztatni. Egészen kivételes esetekben, romlandó áruk és élelmisze-

rek kezelésénél és csomagolásánál alkalmazottakat is, csak külön engedély alapján szabad éjjel foglalkoztatni. A sütőiparban tilos az éjjeli munka. Egyáltalában nem lehet fiatalkorúakat és nőket erejüket meghaladó nehéz testi munkára fogni.

Munkaidő a legtöbb iparágban a munkásoknál heti 48 óra, a tisztviselőknél, kivéve azokat az üzemi tisztviselőket, akik nélkül a munkások nem dolgozhatnak, heti 44 óra. A napi 8 órán túl végzett munkáért túlmunkadíjat kell fizetni, ami a legtöbb iparágban 25%. Abban az esetben, ha a munkaidő nem több mint napi 8 óra, 1/2 órai, 8 órán túl pedig legalább 1 órai szünetet kell adni ebédszünet vagy pihenés céljából.

A kereskedelemben a heti munkaidő általában 54 óra, kivéve az élelmiszer-kereskedelmet, ahol 60 óra, fuvarosoknál, kocsikísérőknél stb. pedig 72 óra.

A munkabérek tekintetében a legfontosabb intézkedés az, hogy sok iparban meg vannak állapítva külön-külön az egyes munkanemekre és foglalkozásokra a legkisebb munkabérek. Ezeknél alacsonyabb béreket semmiféle címen sem szabad fizetni.

Minden alkalmazottnak, tehát munkásnak és tisztviselőnek, évenként fizetéses szabadság jár. Ennek a legrövidebb tartama munkásnál hat nap, ami öt év után 3 nappal, azután három évenként egy nappal emelkedik. A tanoncoknak kétheti fizetéses szabadság jár. Igen hasznos az, hogy a tanoncokat az OTI vidéken a szabadságidő alatt saját költségén nyaraltatja. A szabadságukra utazó munkások utazási kedvezményt kapnak.

(Folytatjuk.)

Frenczel Sándor üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Ezüst üvegezés
Képkerezés
Nagyvárad, Szt.-János utca 44
Telefon: 19-13

Súlyos bírói vélemény egy szolgálati szerződésről

A munkavállaló nem élhet jogbizonytalanságban

Budapestről jelentik: Brill Ferenc üzletvezető 3560 pengő megfizetése iránt pert indított a Meinel Gyula kávébehozatali rt. ellen. Keresetében előadta, hogy a cég debreceni üzletvezetője volt havi 346 pengő javadalmazással. Később Budapestre helyezték át, ahol fizetése havi 100 pengő és az általa vezetett fiók forgalmából kapott jutalék volt, ami havi 254 pengőt tett ki. Miután a csökkent fizetést elfogadni nem volt hajlandó, a cég pedig a fizetését nem akarta felemelni, azonnali hatállyal kilépett.

A bíróságok beszerezték a szolgálati szerződést, amely kimondja, hogy a munkakör változtatása esetén az alkalmazott nem tarthat igényt azokra a mellékilletményekre, amelyek az előző munkakörével, vagy beosztásával jártak, hanem csak azokra, amelyek az új munkakörével, vagy beosztásával vannak egybekötve. Így a jutalék csökkenő változtatásából, vagy teljes megszűnéséből az alkalmazott semminemű jogokat vagy igényeket nem támaszthat. Ellenkező esetben a cég jogosítva van az alkalmazottat a szolgálatból felmondás nélkül azonnali hatállyal elbocsátani.

A törvényszék a keresetet elutasította. A tábla Szöke-tanácsa a törvényszék ítéletét megsemmisítette és a törvényszéket új ítélet hozatalára utasította. Az ítélet indoklása szerint a munkaadó a munkavállalót nem hagyhatja teljes bizonytalanságban, hogy munkájáért milyen ellenértéket kap és hogy díjazását a munkaviszony alatt, mikor, milyen mértékben csökkenti. Az olyan szerződés, amely a munkavállalót a munkaadó részéről egyoldalú megállapítás kikötésével teljesen a munkaadó tetszésének és önkényének szolgálatjába adja, a jó erkölcsökbe is ütközik és a felek jogviszonyában alkalmazást nem nyerhet.

A törvényszéknek tisztázni kell, hogy Brill jövedelme mennyivel csökkent, mert a per érdemében csak így bírálható el.

A bíróság ítélete precedensül szolgálhat a jövőre nézve, mert a mai időkben már nem lehet úgy visszaélni a munkások helyzetével, mint az a régi világban megtörténhetett.

**FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ**

Emlékezzünk...

1914. november 21. Vadász János, a volt székesfehérvári 69. közös gyalogezred 5. századának szakaszvezetője hősiességével és bátorságával, legénységének követendő példát mutatott a Czeszochowa környéki Kruplin-nál.

Amikor ezen a napon a századnak parancsra el kellett hagynia az állásokat, Vadász nem vonult vissza, hanem odakiáltott a többieknek: „Addig nem megyek vissza, míg az ellenséges rohamot vezető tisztet le nem lövöm!” Amint az orosz rajonnal 30 lépésnyire ért, Vadász az élen haladó orosz tisztet csakugyan le is terítette és csak ezután követte visszavonuló századát. — Ugyancsak e napon délután 6 emberből álló járőrrel felderítés közben 15 orosz leküzdött és 20 orosz elfogott, akikből a harc további kimenetelére döntő befolyású felvilágosításokat sikerült szerezni.

Vitéz fegyvertényeiért méltán kapta az arany vitézségi érmet.

1914. november 21. Ezen a napon a volt kaszaj huszárezred az oroszok homonnai betörése idején Cirokajfalunál harcolt az orosz túlerő ellen. Az ezred a leghevesebb tüzhöz az utolsó pillanatig védte állásait és csak akkor adta fel azokat, amikor az oroszok már majdnem bekerítették.

A huszárok veszteségei igen nagyok voltak, sokan fogságba estek. A foglyok közt volt Laczay György és Helmezy huszárszakaszvezető is, akiket az oroszok Cirokajfalun egy csűrbe zártak be. A két vitéz huszár nem adta fel a szabaduláshoz vetett reményt. Egy alkalmas pillanatban rávetették magukat a belső foglyóra, fegyverét elvették, majd lefegyverezték a kintálló foglyórt és kiszabadították a szomszédos csűrbe bezárt bajtársaikat is.

A két vakmerő szakaszvezető ezután keresztülvágta magát az oroszokon és szerencsésen elérkezett ezredéhez, példát adva ezzel a hős cselekedetükkel, hogy a legnagyobb veszedelemben sem szabad csüggedni.

Jutalmul a nagy ezüst vitézségi érmet kapták.

Védenek-e a lakóházak légoltalmi óvóhelyei?

Írta: Borsányi Julián
hmtk. százados

A rombolóbomba a légierők legáltalánosabb fegyvere. A hátszági célok ellen alkalmazott rombolóbombák súlya 50—250 kg. Ennél nagyobb súlyokat általában csak igen ellenálló, kiemelt katonai célok (erődök) ellen használnak. Rögtön megjegyezhetjük azonban, hogy a védekezés elvét és lényegét csak kevéssé befolyásolja az a körülmény, hogy milyen súlyú bombáról van szó. A 100 kg-os bombák ellen alkalmazott rendszabályok természete nem változik a 300 kg-os bombánál sem!

A romboló bomba elsősorban holt célok elpusztítására szerkesztett fegyver, természetesen azonban, hogy a robbanás jelenségei miatt a robbanás pillanatában a hatóságáron belül tartózkodó személyeket ugyancsak életveszély fenyegeti. A hatóságáron belül tartózkodók biztonságát elsősorban és legnagyobb mértékben a felrobbant bomba repeszéi, valamint a robbanás ereje által szertelőkötött egyéb szilánkok — kő- és vasdarabok, épületrészek stb. — veszélyeztetik. Ez a bomba repesz- és szilánkhatása. Szakértők mindig tisztában voltak a repeszek által előidézett veszedelem nagyságával, a védekező lakosság azonban csak ott érzékeli teljesen ennek a jelenségnek veszedelmét, ahol azt már saját bőrén kellett megtanulnia.

A felrobbant bomba repeszéi igen nagy, néha 1000 m/mp-et is meghaladó, kezdősebességgel lökődnek szét. Az egyes repeszek súlya 20—30 gr-tól a több kiliós súlyokig változik; a repeszek és szilánkok száma több ezer. Általában azt mondhatjuk, hogy a robbanás pontja körül vont 300—400 m. sugarú körön belül mindenki veszedelemnek van kitéve. Ne higyük azt, hogy az úttestbe mélyen befuródott és töltésben robbant bomba repeszéit a környező talaj felfogja; ha talán kisebb is valamivel a szerte repülő repeszek száma és talán más a repeszek eloszlása, a veszedelem természete alig változik. Olyankor pedig, amikor a kérdéses bomba valamilyen épületet ér s így jóval a talajszint felett robban, a környéken tartózkodókat még nagyobb veszedelem fenyegeti: a veszélyességi sugár nő, a repeszek számát pedig az elrombolt épület szétlökött szilánkjai növelik.

1937. augusztus 23-án a tévedésből Sanghai belső területére dobott kínai bombák pusztításai szemléltetően tárják elénk a repeszek nyomán bekövetkező tömegszerenésitlenséget. Két bomba az egyik utcában 170. míg a másik utcában — a Pekink Road-on — közel 300 embert ölt meg. Hullahegy hullahegy mellett feküdt. Figyelemreméltó volt, hogy az áldozatoknak alig egy ötöde esett csak a robbanás közvetlen közelhatásának áldozatául, míg a többiek a szertelőkötött repeszek és szilánkok sebeztek halálra. Általában a repeszek és szilánkok olyan pusztítást okoznak, mintha a robbanás pontja körül minden irányban kartácsul seprtek volna végig az utcákat és tereket!

A repeszek és szilánkok zömét 1½—2 téglavastagságú, vagy azzal azonos közegellenállású egyéb anyagból készített falak rendszerint felfogják. A nehezebb súlyú darabok — főleg a robbanás pontjából 50—60 m. távolságon belül — azonban ezeket a falakat is könnyen átütik. Hamburgban egy szilánk egy utcai homlokzati falat, majd egy tölgyfaajtót átütve, még egy páncélszekrény ajtaját is átszakította. Augusztus 27-ről 28-ra virradó éjjel Berlin ellen végrehajtott támadásnál a Kottbuser Tor környékén két 250 kg-os bomba két bérházat talált el. A szembelevő házak falain a repeszek és szilánkok által szakított fejnagyságú lyukakon keresztül lehetett a szobák belsejébe látni, a robbanás pontjától pedig majdnem 300 m. távolságra találtam egy olyan vasoszlopot (az utcasarkokon az utcánévtáblákat tartó oszlopok egyikéről volt szó), amelyet egy szilánk teljesen elnyirt.

(Folytatjuk.)

Az idei Osz meglepiése a

Dréher Haggemacher Nagyvárad Sörgyár r.-t.

Szent László söre

Mindenütt kapható!

Utólérhetetlen minőség!

Egymillió hadikölcsönjegyző várja a kötvények ügyének rendezését

A kormány meg akarja oldani a régen vajudó kérdést

Több mint huszonhat esztendeje annak, hogy a magyar kormány — 1914. november hó 1-én — kibocsátotta az első hadikölcsönt, amely akkor több, mint 1100 millió korona jegyzési eredménnyel zárult. Az 1914—18-as világháború folyamán összesen nyolc hadikölcsönt bocsátottak jegyzésre, a legutolsót 1918. június 12-én. Ezen a címen 13 és fél milliárd papirkoronát meghaladó összeg folyt be az államkasszába. Hogy számszerűen hányan jegyeztek hadikölcsönt, azt ma már igen nehéz lenne megállapítani, de kétségtelen, hogy Magyarország intézményei, árualapjai, ipar- és kereskedelmi vállalatjai éppúgy, mint magánosai hazafias áldozatkészséggel tettek eleget az akkori kormányok felszólításának, amit a fentebb említett szép eredmény is bizonyít.

Valóságos regény, hogy mi minden történt a hadikölcsön körül az elmúlt negyedszázadban. Ott kezdődik a regény, hogy 1920-ban az eredeti jegyzési címletek bejelentését és összefrítást rendelték el.

A Pénzügyi Központ útján noszifikálási bélyegzővel látták el a trianoni békeszerződés után magyarnak maradt területek hadikölcsön-össjegyzőinek kötvényeit és ettől kezdve már nem 13 milliárd korona, hanem csak — noszifikálási eredményeként — ennél jóval kisebb összegre rugott az állam tartozása. A noszifikált hadikölcsönök aranyértéke körülbelül öt milliárd és 700 ezer, sőt ha az erdélyi és felvidéki hadikölcsönjegyzéseket számítjuk, legalább egymillió össjegyző magános, intézet, árualap örvendelt az elmúlt helekben annak, hogy Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter az új államkölcsönfelvétel benyújtásakor ígéretet tett a noszifikált hadikölcsönkötvények bizonyos mértékű valorizálására.

A csonka ország hadikölcsön-tulajdonosai már az 1920-as években mozgalmat indítottak, hogy az össjegyzőket némileg kártalanítsák.

Az akkori kormányok is érezték, hogy kell valamit tenni ebben a kérdésben és így született meg a tönkrement hadikölcsöntulajdonosok karitatív segélyezése.

Először 1928-ban szabályozták, hogy bizonyos noszifikált hadikölcsönök után milyen segély igényelhető a minisztérium külön segélyezési osztályán. Ezt a kulcsot később 40 százalékkal csökkentették és 1934. július elsejétől kezdve azok, akik 5000 koronánál kevesebb hadikölcsönt jegyeztek, egyáltalán semmit, akik 5000 és 7500 korona között jegyeztek, évi 60 pengőt, a 20.000 koronás címlet tulajdonosok

sok 150 pengőt kaphattak és a legmagasabb segélyösszeg a 80—100.000 koronás jegyzések után évi 410 pengő lett.

Az utóbbi 5—6 esztendő alatt már egyre kevesebb szó esett a hadikölcsönkötvényekről. Kezdetbe belepni az idő ezt a sebet. Most megnyugtatóan hatott tehát legutóbb Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter bejelentése a hadikölcsönkérdés megoldásáról, amelynek részleteiről azonban nem tájékoztatta a nyilvánosságot. Elsősorban a tőzsde reagált a bejelentésre: a száz koronás címlet egy filléres árára szinte néhány óra alatt 25—30 fillérré emelkedett.

Nem tartott sokáig ez a magas ár, mert ezen a héten már ismét 14—16 fillér volt az árfolyama — még mindig tíz-tizenöt-szöröse a budget-beszéd előtti kurzusnak.

Hogy mi lesz a hadikölcsönkötvények sorsa, azt e pillanatban senki sem tudhatja az illetékes pénzügyi vezetőkön kívül. Csak kombinációk vannak, feltámadt reménysek élnek.

Akármi formában is történik az ügy rendezése, úgy látszik, hogy a hadikölcsönkérdést ennek a kormánynak véglegesen sikerül majd elintézni.

Egyel kevesebb lesz ismét azoknak az évtizedek óta megoldásra váró magyar problémáknak a száma, amelyek miatt oly sokat gyűléseztek, memorandumoztak és keseregtek.

Uj vendéglőmet

disznótoros vacsorával szombaton este megnyitom a volt Malaj Dénes helyiségében

Izletes hideg-meleg ételek.
Kitűnő borok. **Nánássy József**
tulajdonos

A vasárnapi labdarugóműsor

Nagyvárad. Saját tud. Az itteni Labdarugó Szövetség hivatalosan közölte a vasárnap Nagyváradon sorra kerülő mérkőzések helyének és időpontjainak beosztását.

A vasárnapi labdarugóműsor tehát a következő:

Erzsébetligeti pálya:

Délelőtt 10 órakor: Elektromos—Törökvs II.
12 órakor: NAC ifj.—Elektromos ifj.
Délután 2 órakor: NAC—KAC.

Rhédey-kerti pálya:

Délelőtt 9 órakor: Egyetértés ifj.—Vasas ifj.
11 órakor: Egyetértés—Vasas.
Délután 2 órakor: Kolping—NSC (Szalonta).

Felhívás az ifjusági és a II. osztályú csapatokhoz. (Nagyvárad.) A nagyváradai Labdarugó Szövetség felhívja az ifjusági és a II. osztályú csapatokat, hogy csapataik szövetségi megbízottai és intézői péntekig jelentsék be csapataik teljes tisztikarának névsorát a szövetséghez.

Minden jó kereszténynek kötelessége legyen, hogy férfi, fiú és gyermekruhát nálam vegyen

Szabó József

kész és mérték utáni férfi-szabóság.

Hlatki Endre-utca 5. (v. Zófia utca 5)

Feltűnően olcsó árak!

Térjünk vissza a Betlehemhez!

Felhívás a székely ezermesterekhez és a katolikus közönséghez

Halvány derengés még a betlehemi csillag fénye, amely novemberi felhők mögül, ködökön át közeledik felénk. Messze van még, de tudjuk, érezzük, hogy jön s alig egy hónapnyi idő múlva teljes fényében felragyog, hogy hirdesse Jézus születését, a szeretet, a béke nagy ünnepét. A karácsonyt világszerte mindenütt megünnepelik s a karácsony fényei között felcsillannak a nemzeti szokások, a néphagyományok, amelyek között, ha jól szétnézünk, csak a karácsony estéken házról-házra járó betlehemeket találjuk meg: de maga a betlehemi jászol, a karácsonyi ünnepkör gyönyörű szimbóluma hiányzik a legtöbb katolikus karácsonyfa alól is.

Már pedig Karácsony szent ünnepének nem a karácsonyfa, nem a szokásos ajándékok, jelenik a nagy, magasatos öröme, hanem a betlehemi gyermek Jézus, aki megváltoztatja az emberi szívet és felbreszti az Isten és embertársaink iránt való szeretetet. Ezért Karácsony ünnepét nekünk, katolikusoknak a karácsonyfa csak a betlehemmel együtt jelentheti, mert hiszen az ember lelkének megújítása karácsonykor nem a fenyőfából, hanem a betlehemi jászolból, az Istenemberből árad szét.

A karácsonyfa állításának szép szokása ugyanis nem magyar, hanem germán eredetű, az országunként változó karácsonyi népszokások legtöbbször pedig profán eredetű. Ezért a megújító Magyarországon és Erdélyben időszerű volna a karácsonyi ünnepség teljesebbé tételénél a felkészített fenyőfa alá betlehemet is állítani, amivel nemcsak szebbé tennénk a nagy ünnepet, hanem sok-sok művészkéznek is munkát adhatnánk, sőt, szabad időnkben magunk is művészi elfoglaltsággal tölthetnénk ki. S ennek a művészi munkálkodásnak meg volna az az eredménye is, hogy a karácsonyt szebbé, bensőségebbé tennék a Betlehem fenyőfa alá állításával.

Erre gondolt az Emericana keretében működő Magyar Betlehemek Társasága is, amikor a karácsony igazi értelmére, helyes kultuszára akarja ráterelni a figyelmet. Hosszu és türelmes munkával, évek óta fáradozik azon, hogy a karácsonyi ünnepi külsőségei közé bevigye a legigazibb és a legkeresztényibb lélekből fakadó szimbólumot is: a Betlehemet. Ezért az Emericana támogatásával működő Társaság körlevélrel intézett a magyar városokhoz, — így Nagyvárad városához is, — amely körlevélben felhívják a katolikus társadalmat, hogy ne felejtse el a karácsonyfák alól — a Betlehemet sem.

A művészi Betlehemek kérdésével már egy évvel ezelőtt foglalkozott a Magyar Lapok, amikor a székely fagaragó művészek figyelmét hívta fel arra, milyen szép és nemes feladatokat oldhatnak meg, eredeti, székely Betlehemek festésével, faragásával. Akkor azonban, az áldatlan romániai viszonyok között nehéz volt ennek a művészi munkának a keresztülteltele. Most azonban semmi sem áll útjában annak, hogy művészi, magyaros Betlehemek készülhessenek Karácsonyra. S miután ehhez idő kell, már most felhívjuk a katolikus közönség és furó-faragó ezermesterek figyelmét arra, hogy kisebb-nagyobb betlehemek készítésével nemcsak hasznos iparművészeti munkát végezhetnek, hanem a katolikus családok nagy ünnepét is szebbé varázsolhatják.

A betlehemes ezermestereknek általában a legnagyobb gondjuk az alakok kérdése, mert ha primitívebb, vagy tökéletesebb betlehemi barlangot, istállót, tájképzést majdnem mindenki el tud készíteni, az alakokkal csak az tud megbirkózni, akiben szobrász, vagy festőtehetség rejtőzik.

A kérdésnek ezen a részén is segíteni óhajt a Betlehemes Társaság és a betlehemes gondolat áldozatkész barátainak önzetlen anyagi segítségével két igen sokszorosított hétszínű cloroff-set nyomással kivágható és kartonra, fára felragasztható betlehemi alakokat. A két ívet legyártja és papírkereskedők útján hozzák forgalomba. Mindkettő feltétlenül művészi értékű, magyaros, magyar levegőt sugárzó megoldás. Az egyik stilizáltabb, ennek alkotója M. M. Cassy Mária Magdolna, az Angol Kisasszonyok egri intézetének rajztanárnője, a másikkal — mely naturalisztikusabb megoldású — Ungváry Sándor festőművész ajándékozott meg bennünket.

Bizunk az erdélyi katolikus közönségben, hogy a Betlehemes Társaság felhívása megfelelő visszhangra talál s az idej — huszonkét év után az első magyar karácsonyt gyönyörű magyar betlehemekkel is szebbé, áhitatosabbá teszük. (H.)

A mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: FÜSZER ÉS CSEMEGE,
BELVÁROSI: TOPRINI NASZ,
DORIAN: HOTEL KIKELET.

SZINHÁZ

— A színházi iroda közli az igen tisztelt bér-
lőközönséggel, hogy az Ördöglovas péntek esti
előadása A) bérletben, a szombat esti előadása B)
bérletben lesz megtartva.

— **Ördöglovas. Péntek estétől.** Teljesen készen várja a péntek esti bemutató előadás közönségét Kálmán Imre világsikerű nagy operettjének az Ördöglovasnak előadása, amely páratlan lesz a maga nemében. Egy teljes hét lázas munkájának eredménye, a színház művészi és technikai szemlélyezteténe produkciója, amit az Ördöglovas előadásain fog csillogtatni. Kálmán Imre legnagyobb sikert megért operettje, az Ördöglovas, ami mit sem bizonyít jobban, hogy Budapesten az operettek közül a legtöbb előadást érte meg. Kedves, szövevényes finom szövege, ragyogó muzsikája egyik operettnél sem érvényesült annyira, mint az Ördöglovasban. Tihanyi Vilmos főrendező mesteri rendezésével egy fővárosi előadást biztosít, ki a darabot Budapesten is rendezte. A Budapestről érkezett jelmezek és egyenruhák, valamint Kovall József, a budapesti Nemzeti Színház díszletfestőjének gyönyörű díszletei valóságos eseményszámba mennek. A sok színpompás ruha, a reflektorok fényében tündöklően fog hatni. Az Ördöglovas minden előadásán nagy statisztéria, kórus, kiegészített zenekar fog közreműködni, ami csak emelni fogja a sikert. Az Ördöglovas főszerepeit: Laky Tóth Erzsébet, Sívó Mária, Komlós Juci, Rappert Dódi, D. Kovács József, Ross József, Kamarás Gyula, Nagy Ferenc, Bihari Zoltán, Pálffy György, Barsi Béla, Lendvay József, Solthy Ferenc játsszák, míg a zenekart Szathmáry Endre vezényli. Az Ördöglovas pénteken este A) bérletben, szombaton este B) bérletben, vasárnap délután 5 és este 9 óra-
kor, valamint hétfőn este 8 óra-
kor lesz a színház műsorán rendezés helyarákkal.

— **János vitéz — olcsó helyárrakkal szombaton délután 5 óra-
kor lesz a színház műsorán.**
Kacsóh Pongrácz örökbecsű daljátéka, a maga

eredeti szépségében, a bemutató parádés szereposztásában kerül színre olcsó helyáru előadásban. Jeegyek erre az előadásra is már válthatók a színház elővételi pénztáránál.

Heti műsor:

Csütörtökön este 8 óra-
kor: **János vitéz.**
Péntektől: Kálmán Imre világsikerű operettje az: **Ördöglovas.** Világsikerű Pompás kiállítás, gyönyörű muzsika, remek táncok, ragyogó jelmezek. A színiévtől legnagyobb szenzációja.
Szombat délután 5 óra-
kor: **János vitéz.**
Szombat este 9 óra-
kor: **Ördöglovas.** Kálmán Imre nagy operettje. B. bérletben.
Vasárnap délután 5 óra-
kor: **Ördöglovas.**
Vasárnap este 9 óra-
kor: **Ördöglovas.**
Hétfő este 8 óra-
kor: **Ördöglovas.**

Sallak Pál és Woticzky Emmi szombati hangversenye

Nagyvárad. Saját tud. Sallak Pál, a váradi közönség egykori kedvence énekese, a magyar rádió ismertnevű énekművésze, Woticzky Emmi budapesti zongoraművésznővel karöltve, kiváló műsoru hangversenyt rendez szombaton este 9 órai kezdettel a Katolikus Legényegylet Teleki-utcai színházának nagytermében. A szombat esti hangversenyre már nagyban folynak az előkészületek s a siker érdekében bekapcsolódik a rendezésbe a Legényegylet kitűnő rendezője is. A csengő hangú tenorista és a nagynevű zongoraművésznő a legnagyobb körültekintéssel állították össze a hangverseny műsorát, úgy hogy az a legfinomabb izlésű zeneértő és énekedvelő közönségnek is igazi élményt fog jelenteni.

A hangverseny műsorát nagyban emeli, hogy Sallak Pált a kiforrott művészettel játszó Maczallik Gabriella kíséri zongorán.

Arcárciketek

Szavanként 10 fillér, állást keresőknek 25% kedvezmény

Lakás

Közírtviselő

Keres jó kétszobás lakást, Schlauch tértől nem messze. Címeket Schlauch tér 26, portánál leadni.

2 utcai szoba,

mellékhelyiséggel december 1-re kiadó. Értekezni Nagy Lajosnál, Magyar Általános Hitelbank.

Vasuti tisztviselő!

Kiadó szépen butorozott szoba, fürdőszoba használattal. Esetleg butorozatlan konyhával. Megtekinthető: délután 3 óráig. Balan utca 1. ajtó 5.

Kiadó

5 szobás modern lakás Csengeri utca 3. Értekezni Victoria Banknál.

Földszintes

2 személyes butorozott szobát keresek fürdőszobával. — Petrovics eskőládégyár, Teleki u. 28.

December 1-re

fiatal házaspár főregmentes, száraz egy szoba, konyha, kamarás lakást keres Nagyváradon. Címeket sürgősen kérünk a kiadóba.

2 szobás

udvari lakás mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Akadémia utca 4. szám.

Adás-vétel

Hölgyfodrász üzlet, jömenetelű, Rákóczi-uton, bizonyos okok vegett eladó. Cím a kiadóban.

Sülyesztős

varrógépet veszek. Teleki u. 31.

Használt

Zephir kályhát keresek. Cím a kiadóba.

Fűszerüzlethez

stélási, pult, vendéglő berendezéshez asztalok székek eladók. Nánássy József, Kazinczy utca 4.

Különféle

Német, magyar

tanító zongora tanítással is órákat ad, — házhoz is megy, valamint polgári iskolára is előkészít. Helene Bayer, Kapucinus utca 17 fdszt. 6.

Salak

a postaigazgatóság udvaráról ingyen elfuvarozható. Lakatos hiv. gazda.

Fiatal

munkás házaspárnak egy szobát adnék belvárosi lakásban, 3 szoba s mellékhelyiségek takarításáért december 1-től. Erdeklődni lehet dr. Kaali Nagy Gizella alorvosnál. Elmekórház.

PÚHA ÖLMÖT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t.

Ujság-makulatura kapható a Magyar Lapok kiadóhivatalában.

INGATLANT venni, eladni, cserélni akar, forduljon dr. Simonyi ingatlanforgalmi irodához, Nagyvárad, Rákóczi-ut 2.

Gyönyörű dísz tárgyak nagy választékban az **Ajándékboltból** tulajd. Gierling János Nagyvárad, Széchenyi ter 6. sz. Keresztény bolt.

Pincét

keresek a nagypiac tér környékén bérbe és Wertheim kasszát megvételre. Jurcsák. — Telefon 11-96.

Allást nyec

Berlini Victoria

általános biztosító intézet felvesz Szilágy, Bihar, Szatmár és Békés megye területén lévő összes községekbe helyi és körzeti megbízottakat. Életleírás ajánlatokat kérjük — Nagyvárad, postafiók 169. címre küldeni.

Bejáró

takarítónót a reggeli órára felveszek. Szaniszló utca 51—55. sz.

Középiskolát

végzett tanuló fizetéses főlvesz Vadas női divatüzlet, Nagyvárad, Rákóczi ut 1.

KIADÓTULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA RT

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó: **Dr. Paál Árpád** **Dr. Scheffler Ferenc**
a Szent László-nyomdát igazgatja